

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΜΔ'

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1995

ΑΡΙΘ. 4

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Πουπλίου. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Μηνύματα Μεγάλης ἐβδομάδος. — Ἐπισκ. Ἀχελούου Εὐθυμίου, Θεολογία τοῦ ἐνδύματος. — Ἰωάννου Φουντούλη, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικῆς, κανονικῆς καὶ ἄλλης ἀπορίας. — Ἀρχιμ. Νικολάου Ι. Πρωτοπαλά, Ὁ Καρνάβαλος. — Εὐαγγέλου Π. Λέκκου, Ἰερὰ Μονὴ Εὐαγγελισμοῦ - Ἁγίου Ἐφραίμ τοῦ «ὄρους τῶν ἀμώμων». — Ἀρχιμ. Μ. Φ., Ἐπισημάνσεις. — Ἀρχιμ. Γεωργίου Στέφα, Μὴ ἱστορικὴ ἡμέρα στὸ Ἰντσόν. — Μιχ. Γ. Τρίτου, Ἡ πρόκληση τῆς Ὁρθοδοξίας. — Φς, Τὸ βιβλίο. — Νικ. Κ. Δρατσέλλα, Ἡ ἸΓ' Κατήχησις πρὸς φωτιζομένους τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἱεροσολύμων. — Ἐπίκαιρα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΤΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθήναι, Ἰασιῶν 1 - Τηλέφωνο
72.10.734 • Προϊστάμενος Τυπο-
γραφείου: Σωκράτης Μαυρογόνα-
τος, Ἡπείρου 132 - Πέραμα.

Ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Πουπλίου

Τὴν 13η Μαρτίου ἡ Ἐκκλησία μας ἐορτάζει τὴ μνήμη τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Πουπλίου, ἐπισκόπου Ἀθηνῶν, ποῦ ἐξη-
σε περὶ τὰ μέσα τοῦ β' αἰῶνος. Ὁ γράφων γιὰ πρώτη φορὰ
ἔλαβε γνῶσι περὶ αὐτοῦ, ὅταν πρὸ 50 περίπου ἐτῶν διάβασε
μισὴ σχεδὸν σελίδα γι' αὐτὸν σὲ ἔργο τοῦ γνωστοῦ διακεκρι-
μένου θεολόγου Ἄντολφ φὸν Χάρνακ (Adolf von Harnack).
Πρόκειται γιὰ τὸ ὀγκῶδες ἔργο, ποῦ ἔχει τὸν τίτλο «Ἡ ἱερα-
ποστολὴ καὶ ἡ ἐξάπλωσις τοῦ Χριστιανισμοῦ κατὰ τοὺς τρεῖς
πρώτους αἰῶνες» (Die Mission und Ausbreitung des
Christentums in den ersten drei Jahrhunderten, Leipzig 1924).
Δύο φορὲς (στὶς σελίδες 216 καὶ 218) ὁ Γερμανὸς αὐτὸς θεο-
λόγος παραθέτει σχετικῆς πληροφορίας περὶ τοῦ ἁγίου Που-
πλίου καὶ τοῦ ποιμνίου του, οἱ ὁποῖες καταχωροῦνται στὴν
ἐπιστολὴ «πρὸς Ἀθηναίους», τὴν ὁποία ἔγραψεν ὁ διαπρεπὴς
ἐπίσκοπος Κορίνθου Διονύσιος, ποῦ ἔδρασε τὸ β' ἡμῖσις τοῦ
β' αἰῶνος (μεταξὺ τῶν ἐτῶν 160 καὶ 180). Ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ
ὡς ὅλον ἔχει χαθῆ, ἀλλὰ τὸ ἀπόσπασμα αὐτῆς, ποῦ ἀναφέρε-
ται στὸν ἅγιο Πούπλιο, διασώθηκε ἀπὸ τὸν Εὐσέβιο στὴν
«Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία» του (IV, 23,2 ἐξ.). Τὸ ἀπόσπασμα
αὐτό, στὸ ὁποῖο στηρίζεται ἡ προβολὴ τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυ-
ρος καὶ ἀπὸ τὸν ἀείμνηστο Ἀρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο Πα-
παδόπουλο στὴν «Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν» (ἐν
Ἀθήναις 1928), μνημονεύεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον σὲ διά-
φορα πατρολογικὰ ἐγχειρίδια.

Ὁ ἅγιος Πούπλιος εἶχεν ἐργασθῆ ἀόκνως γιὰ τὴν ἀξιο-
ποίησι τῆς παραδόσεως τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγί-
του καὶ γιὰ τὴν ἀπαγκίστρωσι τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τὴν εἰδω-
λολατρεία καὶ τὴν ἠθικὴ καὶ πολιτιστικὴ ἐξαχρείωσι, τὴν ὁ-
ποία περιγράφουν οἱ — σχεδὸν σύγχρονοι τοῦ Πουπλίου—
Δίαν Χρυσόστομος καὶ Φιλόστρατος (βλ. περισσότερα στὴ με-
λέτη: Εὐαγγ. Θεοδώρου, Ἀθήναι, πόλις συνεχοῦς θεολογικῆς
καὶ πολιτιστικῆς συμβολῆς, Ἀθήναι, 1986). Ἐπειδὴ πολλοὶ Ἀ-
θηναῖοι ἐλκύνονταν στὴν χριστιανικὴ πίστι μετὰ τὴ δρᾶσι τοῦ ἁ-
γίου Πουπλίου, οἱ εἰδωλολάτρες γιὰ νὰ ἀνακόψουν τὴν ἀνα-
καινιστικὴ δρᾶσι του τὸν ὠδήγησαν «κατὰ τοὺς τότε διω-
γμοὺς» σὲ μαρτυρικὸ θάνατο. Αὐτὸ συνετέλεσεν ὥστε ἀρκετοὶ
Ἀθηναῖοι Χριστιανοί, ἀπὸ δειλία «ὀλιγορήσαντες», νὰ κλονί-
ζωνται στὴν πίστι καὶ νὰ ἀρχίσουν νὰ δελεάζωνται ἀπὸ τοὺς
ἠθικοὺς πειρασμοὺς τοῦ περιβάλλοντος. Τότε ἀκριβῶς ὁ ἐπί-
σκοπος Κορίνθου Διονύσιος, — ὁ ὁποῖος ἀγωνιζόταν γιὰ τὴ
στερέωσι τῆς χριστιανικῆς πίστεως, εἶχεν ἀποκτήσει παγχρι-

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Α' ΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ ΕΣΠΕΡΑΣ
(ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΜΕΓΑΛΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ)

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

3. ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΑΘΟΣ

«Ἴδου ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα»

Προειδοποιητικὴ ἢ φράσις αὐτῆ τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς μαθητὰς Του. Τοὺς προετοιμάζει διὰ τὰ μεγάλα καὶ δραματικὰ γεγονότα ποὺ ἐπρόκειτο νὰ συμβοῦν εἰς τὴν ἁγίαν Πόλιν.

«Ἴδου ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα», ἐπαναλαμβάνει καὶ πρὸς ἡμᾶς σήμερον, ἐνῶ εἰσερχόμεθα εἰς τὴν Μεγάλην Ἑβδομάδα. Ὁμιλεῖ εἰς τὴν καρδίαν μας καὶ μᾶς καλεῖ νὰ Τὸν συνοδεύσωμεν «ἐρχόμενον πρὸς τὸ ἐκούσιον Πάθος».

Ἄλλεπάλληλοι συγκινήσεις καὶ ἐξάρσεις πνευματικαὶ διακατέχουν τοὺς πιστοὺς καθ' ὅλην τὴν Μεγάλην Ἑβδομάδα. Καὶ ἡ εὐσέβεια τῶν Ὁρθο-

δόξων χριστιανῶν δέχεται πολλὰς νύξεις· κυριολεκτικῶς «κατανύσσεται» καὶ ἐκδηλώνεται μετὰ δακρῶν ἢ ψυχῆ μας, νοερῶς ἀπενίξουσα τὸν Νυμφίον καὶ ἀσπαζομένη τὸν Ἐσταυρωμένον Χριστόν, ἐνῶ τὸ βλέμμα προσπίπτει εἰς τὴν Εἰκόνα Του καὶ τὰ χεῖλη μας ἀποθέτουν εὐλαβὲς προσκύνημα εἰς τὸν Σταυρόν Του.

Ὁ ἱερὸς ὕμνωδὸς τῆς Ἐκκλησίας μας δὲν παραλείπει νὰ μᾶς προτρέψῃ, ἵνα «κεκαθαρωμέναις διανοίαις συμπορευθῶμεν αὐτῷ καὶ συσταυρωθῶμεν καὶ νεκρωθῶμεν δι' Αὐτὸν ταῖς τοῦ βίου ἡδοναῖς». Αὐτοὶ εἶναι οἱ ὄροι καὶ αἱ ἀπαραίτητοι προϋποθέσεις, διὰ νὰ παρακολουθήσωμεν μὲ βαθεῖαν συναίσθησιν τὰ σεπτὰ Πάθη τοῦ Κυρίου, καὶ ἡ συνακολουθοῦσα κατάνυξις τῶν ψυχῶν καὶ καρ-

στιανικῆ ἀκτινοβολία ἀνάλογη πρὸς τὴν τοῦ ἐπισκόπου Ρώμης καὶ ἔστελλεν ἐπιστολικὰς ἐπιστολὰς σὲ διάφορες Ἐκκλησίας (Κορίνθου, Πόντου, Μικρᾶς Ἀσίας, Λακεδαιμονίας)—, ἔγραψε καὶ «πρὸς Ἀθηναίους» ἐπιστολὴν «διεγερτικὴν πίστεως καὶ τῆς κατὰ εὐαγγέλιον πολιτείας» (Εὐσεβίου, ἔ. ἀ). Στὴν ἐπιστολὴ αὐτῆ ὁ Διονύσιος «ἐλέγχει» τοὺς Χριστιανοὺς τῶν Ἀθηνῶν γιὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν ἐκ τῆς ζωντανῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ἐκ τοῦ εὐαγγελικοῦ ἤθους καὶ τοὺς προτρέπει νὰ ἐνταχθοῦν ὑπὸ τῆ σημαίᾳ τοῦ ἀνακαινιστικοῦ ἔργου τοῦ διαδεχθέντος τὸν ἅγιον Πούπλιον ἐπισκόπου Κοδράτου, ὁ ὁποῖος, ἀκολουθώντας τὸ παράδειγμα τοῦ προκατόχου του, ἀγωνίσθηκε γιὰ τὴν ἀνασύνταξιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὴν ἀναζωπύρησιν τῆς πίστεως τῶν μελῶν τῆς.

Ἔτσι ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Πουπλίου ἀνάγει τὴ σκέψιν μας σὲ —ἄγνωστες στοὺς πολλοὺς— πτυχῆς τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπως καὶ στὴν ἀκτινοβολία τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας τῆς Κορίνθου καὶ τοῦ διακεκριμένου —κατὰ τὸν β' αἰῶνα— ἐπισκόπου αὐτῆς Διονυσίου, τὸν ὁποῖο κατ' ἐξοχὴν ἔχει προβάλλει ὁ Καθηγητὴς κ. Στυλιανὸς Γ. Παπαδόπουλος στὴ μελέτη του «Διονύσιος Κορίνθου ὁ Οἰκουμενικὸς Διδάσκαλος» (Ἀθῆναι 1975). Ὁ γράφων διερωτᾶται μήπως ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορίνθου, Σικυῶνος,

Ζεμενοῦ, Ταρσοῦ καὶ Πολυφέγγου κ. Παντελεήμων (Καρανικόλας) θὰ ἔπρεπε δικαιοδικῶς νὰ κινήσῃ διαδικασίαις πρὸς μελέτην τοῦ ζητήματος ἐνδεχομένης κατατάξεως τοῦ ἐπισκόπου Κορίνθου Διονυσίου στὶς τάξεις τῶν ἁγίων Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων. Ἔτσι ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Κορίνθου θὰ ἀποκτοῦσε μεγαλύτερη αἴγλη, διότι θὰ ἐδίδετο ἡ εὐκαιρία νὰ ἀνακαλήται συχνὰ στὴ μνήμη μας ὅτι ἡ ἀποστολικότης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κορίνθου εἶναι ἰσόκυρος πρὸς τὴν ἀποστολικότητα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης, διότι ἡ ἀποστολικότης αὐτῆ στηρίζεται στὸ ἔργο ὄχι μόνον τοῦ Ἀπ. Παύλου, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἀπ. Πέτρου. Τοῦτο τονίζει ρητῶς ὁ ἐπίσκοπος Διονύσιος στὴν ἐπιστολὴν του «πρὸς Ρωμαίους», στὴν ὁποία ἐπισημαίνει: «Ταῦτα καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς τοσαύτης νοουθεσίας τὴν ἀπὸ Πέτρου καὶ Παύλου φυτεῖαν γεννηθεῖσαν Ρωμαίων τε καὶ Κορινθίων συνεκεράσατε. Καὶ γὰρ ἅμφοι καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν Κορίνθον φυτεύσαντες ἡμᾶς ὁμοίως ἐδάξαν, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν Ἱταλίαν ὁμοίως διδάξαντες ἐμαρτύρησαν κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν» (Εὐσεβίου, ἔ. ἀ., II, 25,8). Ἄλλ' ἐὰν ὁ Ἀπ. Πέτρος κήρυξε καὶ στὴν Κορίνθον, θὰ ἦταν ἀπίθανον νὰ μὴ εἶχε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπισκεφθῆ καὶ εὐλογία καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ «κλεινοῦ» καὶ «ἰοστεφοῦς ἀστεως» τῶν Ἀθηνῶν.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

διών μας να μη μείνη άπλώς συναισθηματική εκδήλωση, αλλά να αποβή λυτρωτική προσέγγισης πρὸς τὸν Σωτῆρα Χριστόν.

Ἐν πρώτοις «*κεκαθαρμέναις διανοίαις*» καλούμεθα να ἀκολουθήσωμεν τὸν Κύριον ἀναβαίνοντα εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἀπαιτεῖται δηλ. κάθαρσις τῶν διαθέσεών μας· κάθαρσις πού θὰ ἀπαλλάξῃ τὰς «διανοίας» — τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἐπιθυμίας μας — ἀπὸ κάθε τι τὸ ἀμαρτωλὸν καὶ ἔνοχον ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. Ὅσον εἶναι δυνατόν, καὶ αὐταὶ αἱ βιωτικαὶ μέριμναὶ καὶ περισπασμοὶ ἄπῳς να παραμερισθοῦν· καὶ ἀπερίσπαστοι ἀπὸ τὴν ρουτίναν τῆς ζωῆς να ἐπιτύχωμεν κάποιο ξαλάφρωμα ἀπὸ τὴν πίεσιν τῶν «μεριμνῶν τοῦ βίου», διὰ να κατέχη τὴν σκέψιν μας καὶ ὁλόκληρον τὴν καρδίαν Ἐκεῖνος, ὁ Σωτῆρ τοῦ κόσμου ὁ Χριστός.

Ἐπάρχει πάντοτε καιρὸς διὰ να ἀπασχοληθῶμεν μὲ τὰ ζητήματά μας. Αὐτὴν τὴν ἐβδομάδα ἃς ἔχομεν περισσότερον ἐνασχολήσεις καὶ ἐξάρσεις πνευματικάς. Καὶ ὅσον τὸ δυνατόν ἐλεύθεροι ἀπὸ βάρη τῆς συνειδήσεως καὶ μὲ «*κεκαθαρμένας τὰς διανοίας*» ἀπὸ τὴν ἀχλὺν τοῦ βίου καὶ «ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος» ἃς παρακολουθήσωμεν τὸν Κύριον εἰς τὴν πορείαν Του πρὸς τὸ ἐκούσιον Πάθος. Ἐν μετανοίᾳ δὲ καὶ ἐξομολογήσει «ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ», ἃς κυριαρχηθῶμεν ἀπὸ ἅγια συναισθήματα· καὶ ἃς προσπαθήσωμεν να βιώσωμεν ἀγίας στιγμάς, μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ βιωματικὴ συμμετοχὴ εἰς τὰ Πάθη τοῦ Κυρίου μᾶς φέρει εἰς ἀληθινὴν «*κοινωνίαν τῶν παθημάτων αὐτοῦ, συμμορφουμένους τῷ θανάτῳ αὐτοῦ*» (Φιλιπ. γ' 10). Δηλαδή· Ὅταν ὁ πιστὸς ἀποθνήσκῃ ὡς πρὸς τὴν ἀμαρτίαν, ὅπως καὶ «ὁ Χριστὸς τῇ ἀμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ» (Ρωμ. ζ' 10)· καὶ «*συσταυρωθῇ*» μετ' αὐτοῦ, νεκρῶνων «τὴν σάρκα σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις» (Γαλ. ε' 24), γίνεται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον κοινωνὸς τῶν Παθῶν τοῦ Χριστοῦ· «ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως» (Ρωμ. ζ' 5).

Διὰ τοῦτο ἡ Ἐκκλησία, διὰ τοῦ ἰ. ὕμνωδοῦ, μᾶς προτρέπει ἐν συνεχείᾳ· «*συμπορευθῶμεν αὐτῷ καὶ συσταυρωθῶμεν καὶ νεκρωθῶμεν δι' αὐτὸν ταῖς τοῦ βίου ἡδοναῖς*». Δὲν ἀρκεῖ ἀπλῶς ἡ διάθεσις να ἀποδεσμευθῶμεν ἀπὸ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἔξιν καὶ ὄθησιν τῆς ἀμαρτίας. Ἀλλὰ χρειάζεται καὶ προσπάθεια. Πίεσις ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ μας, διὰ να φθάσωμεν εἰς τὸ ἠθικὸν ἐκεῖνο ἐπίπεδον — εἰς τὴν πνευματικὴν ἐκείνην προόδον — πού θὰ μπορῇ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν να «*λογίζεται ἑαυτὸν νεκρὸν μὲν τῇ ἀ-*

μαρτίᾳ, ζῶντα δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν» (Ρωμ. ζ' 11).

Ἀπαιτεῖται βεβαίως πρὸς τοῦτο δύναμις θελήσεως. Πρὸ πάντων ὅμως ἀπαιτεῖται καταφυγὴ εἰς τὸν Σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ πηγᾶσαν ἁγιαστικὴν θεῖαν χάριν.

Δι' αὐτὸ ἀπέθανεν ὁ Κύριος ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ. Διὰ τοῦτο ὑπέστη τὰ φρικτὰ Πάθη. Διὰ να μᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰ ἰδικά μας πάθη. Καταφρονεῖ δὲ τὰ Πάθη τοῦ Χριστοῦ ὁποῖος ἀφίνει οἰονδήποτε πάθος να τὸν κυριεύῃ.

Θέλεις λοιπόν, χριστιανέ, να φωτίσουν τὰ Πάθη τοῦ Χριστοῦ «ὡς φῶτα σωστικὰ» τὴν ψυχὴν σου; Πρόσεξε να μὴ φωληάζουν μέσα σου ἀδυναμίες καὶ πάθη. Πρέπει να φθάσῃς εἰς τὴν «ἀπάθειαν» τ.ἔ. εἰς τελείαν ἐκ τῶν παθῶν ἀποδέσμευσιν καὶ ἐξουδετέρωσιν αὐτῶν.

Ἡ Μεγάλῃ Ἑβδομάς εἶναι ἡ ἀγιωτάτη περίοδος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους. Ἄς ἀφήσωμεν τὰς ψυχὰς μας ἀδεσμεύτους ἀπὸ τὴν ἐπήρεια πάσης κακίας καὶ πονηρίας καὶ ἐκ παντὸς πάθους. Ἄς ἱκετεύσωμεν τὸν Νυμφίον Χριστὸν να τὰς ἐξωραΐσῃ καὶ να τὰς καθάρσῃ ἀπὸ πάσης κηλίδος «τῆς ἐκ τῆς ἀμαρτίας ἡμῖν προσγενομένης». Ἄς τοῦ εἴπωμεν ἐκ βαθέων· «ἐπὶ πλεῖον πλύνόν με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου καὶ ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας μου καθάρισόν με» (Ψαλ. ν' 4). Καὶ μὲ αὐτὰς τὰς διαθέσεις να ἐορτάσωμεν τὰ Ἄχραντα Πάθη τοῦ Κυρίου καὶ να δονηθῶμεν ἰσχυρῶς ἀπὸ τὰ ἅγια συναισθήματα πού θὰ προκαλέσουν εἰς τὰς καρδίας μας. Να ἐπηρεασθῶμεν δὲ ἀποφασιστικῶς ἐξ αὐτῶν, ὥστε να μὴ εἶναι ἡ Ἑβδομάς τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου μοναδικὴ ἑβδομάς σκέψεων καὶ διαθέσεων θεοφιλῶν· ἀλλὰ να ἐπακολουθήσῃ συνέχεια ἑβδομάδων καὶ μηνῶν καὶ ἐτῶν τῆς ζωῆς μας διανοομένων «ἐν Κυρίῳ» — κατὰ τὸ θέλημά Του — ἵνα ἡ χάρις τοῦ δι' ἡμᾶς Σταυρωθέντος μᾶς ἀγιάσῃ καὶ «*σώσῃ* εἰς τὸ παντελές» (Ἑβρ. ζ' 25). Ἀμήν.

Γεωργίας Π. Κουνάβη

Ο ΠΟΝΟΣ - Ἀγιογραφικὴ καὶ πατερικὴ προσέγγιση

Ὅσο κι ἂν ὁ πόνος εἶναι ἀνεπιθύμητος ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, ἐντούτοις εἶναι καὶ ἀναπόφευκτος. Ἄν κατανοήσουμε τὴ σημασία ἀλλὰ καὶ τὴ χρησιμότητά του, τότε μπορεῖ να ἀποβῇ λυτρωτικὸς. Στὸ βιβλίό του, τότε μπορεῖ να ἀποβῇ λυτρωτικὸς. Στὸ βιβλίό αὐτὸ τῶν 324 σελίδων γίνεται πλήρης ἀνάλυση τῆς Θεολογίας καὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ πόνου, σὲ δύο Μέρη καὶ τέσσερα Κεφάλαια: Τὸ μυστήριον τοῦ πόνου — Ὁ πόνος τοῦ θανάτου — Ἡ ἀντιμετώπιση τοῦ πόνου — Οἱ καρποὶ τοῦ πόνου.

3. ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΕΝΔΥΜΑΤΟΣ*

Τού Θεοφ. Ἐπισκόπου Ἀγγελώου κ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Ἡ πληροφορία τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ὅτι ὁ Ἄδαμ καὶ ἡ Εὐά «ἦσαν γυμνοὶ καὶ οὐκ ἠσχύνοντο» (Γεν. β' 25) φανερώνει, ὅτι σὲ μιὰ θεοφάνη στολή, μὲ τὴ θεία Χάρη, ἡ ὁποία τοὺς περιέβαλε ὡς ἔνδυμα καὶ τοὺς ἔκανε νὰ λάμπουν καὶ νὰ ἀκτινοβολοῦν (πρβλ. καὶ τὴν ἔκφραση τῆς Γραφῆς «ἀναβαλλόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον», Ψαλμ. 103, 2). Ἔτσι, οἱ Πρωτόπλαστοι, ἐνῶ δὲν φοροῦσαν κάποιο χειροποίητο ἔνδυμα, ἐν τούτοις δὲν ἦσαν γυμνοὶ, διότι τοὺς περιέβαλλε ἡ ἀχειροποίητη στολή τῆς θείας Χάρης. Ἡ θεϊκὴ Χάρη λειτουργοῦσε ὡς ἔνδυμα καὶ κάλυπτε τὴ σωματικὴ τους γυμνότητα, ὡς ἀνατομικὰ δηλαδὴ χαρακτηριστικὰ τοῦ σώματός τους.

Οἱ Πρωτόπλαστοι, μετὰ τὴν Πτώση συνειδητοποίησαν «ὅτι γυμνοὶ ἦσαν» (Γεν. γ' 7). Ἡ γυμνότητα ὁμως αὐτὴ δὲν ἦταν μόνο σωματικὴ, ἀλλὰ καὶ ψυχικὴ, ψυχοσωματικὴ (ὑπαρξιακὴ). Ἡ Πτώση, μὲ ἄλλα λόγια, εἶχε σὰν συνέπεια τὴν οὐσιαστικὴ ἀπογύμνωση τῆς ἀνθρώπινης φύσης καὶ ὑπαρξίας ἀπὸ τὰ θεϊκὰ χαρίσματα. Ἐκεῖνο ποὺ ἔχασαν οἱ Πρωτόπλαστοι μὲ τὴν Πτώση, δὲν ἦταν κάποιο χειροποίητο ἔνδυμα, ποὺ ἄλλωστε δὲν ὑπῆρχε, ὅπως εἶπαμε, ἀλλὰ τὸ ἀχειροποίητο ἔνδυμα τῆς θείας Χάρης. Ἡ κίνησή τους, ἐξάλλου, νὰ καλύψουν τὴ σωματικὴ τους μόνο γυμνότητα καὶ μάλιστα τὰ σημεῖα τοῦ φύλου τους, μὲ τὰ περιβόητα «περιζώματα ἀπὸ φύλλα συκῆς», μὲ καλύμματα δηλαδὴ ἀπὸ τὴ μέση καὶ κάτω, ἦταν λαθεμένη καὶ ἀνεπαρκής. Διότι, ἡ γυμνότητά τους δὲν ἦταν μόνο σωματικὴ οὔτε ἀφοροῦσε μόνο τὰ σημεῖα τοῦ φύλου. Ἡ γυμνότητά τους ἦταν πνευματικὴ, οὐσιαστικὴ ἀπογύμνωση τῆς ψυχοσωματικῆς φύσης καὶ ὑπαρξίας τους.

Ἡ ἀπογύμνωση αὐτὴ εἶχε βαθιῆς (ὄντολογικῆς) συνέπειες τόσο στὸ σῶμα ὅσο καὶ στὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου (κυρίως ἡ θέλησή του) ἔχασε ἓνα μεγάλο μέρος τῆς ἐλευθερίας της καὶ τὸ σῶμα ὑποδουλώθηκε σὲς κατώτερες ἐπιθυμίες καὶ τὰ ἐνστικτώδη πάθη. Τὸ σῶμα, ἐπομένως, τοῦ μεταπτωτικοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι πιὰ

τέλειο καὶ ἐλεύθερο, ἀλλὰ ὑποδουλωμένο στὰ πάθη, τὴ φθορὰ καὶ τὸ θάνατο.

Ἡ γυμνότητα, ἐπομένως, τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἀφορᾷ μόνο τὸ σῶμα του. Ἡ γυμνότητα τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι τόσο σωματικὴ ὅσο ὑπαρξιακὴ καὶ οὐσιαστικὴ. Δὲν εἶναι ἡ σωματικὴ γυμνότητα ποὺ δημιουργεῖ προβλήματα στὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ ἡ οὐσιαστικὴ ἀπογύμνωση τῆς ὑπαρξίας του ἀπὸ τὴ θεία Χάρη καὶ τὰ ἀρχέγονα χαρίσματα τοῦ Δημιουργοῦ, λόγῳ τῆς Πτώσεως, ὅπως μᾶς βεβαιώνει ἡ βιβλικὴ θεώρηση τοῦ ἐνδύματος.

γ) **Ἡ ἐσχατολογικὴ διάσταση:** Τὸ ἔνδυμα συνδέεται καὶ μὲ τὸν τελικὸ προορισμὸ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος, στὴν παρούσα φάση τῆς ἱστορίας, εἶναι ἀτελής, ἀνολοκλήρωτος, «καθ' ὁδὸν» πρὸς τὴν τελείωση καὶ τὴν ὀλοκλήρωσή του. Τὰ ρούχα ποὺ φοροῦν σήμερα οἱ ἄνθρωποι εἶναι οἱ «δερμάτινοι χιτῶνες», μὲ τοὺς ὁποίους τοὺς ἔντυσε ὁ Δημιουργός, γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὶς δυσκολίες καὶ ἀντίξοες συνθήκες τοῦ χειμῶνα τῆς μεταπτωτικῆς ἐποχῆς. Τὰ ρούχα αὐτά, ἐπομένως, εἶναι προσωρινὰ καὶ δὲν ἀποτελοῦν τὴ μόνιμη καὶ ὀριστικὴ ἔνδυμασία τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ὀριστικὴ ἔνδυμασία θὰ δοθεῖ στὸν ἄνθρωπο στὰ ἔσχατα τῆς ἱστορίας, ὅταν θὰ ἔχει πετύχει τὴν τελείωσή του. Ἡ τελείωση καὶ ἡ ὀλοκλήρωση αὐτὴ τοῦ ἀνθρώπου ταυτίζεται μὲ τὴν ὀριστικὴ τελείωση ὄλων τῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ. Ἡ τελείωση τοῦ ἀνθρώπου θὰ εἶναι τὸ ὀριστικὸ ἔνδυμα τῆς φύσης του, τὸ ὁποῖο θὰ ἔχει ὑφάνει ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος, ἀπὸ ἐδῶ καὶ τώρα, στὸν ἀργαλειὸ τῆς θεϊκῆς Χάρης.

Ὑστερα ἀπὸ αὐτά, μποροῦμε νὰ ποῦμε, ὅτι μερικὲς βασικὲς θέσεις τῆς ποιμαντικῆς ἐνδυματολογίας εἶναι οἱ ἀκόλουθες:

α) **Ἡ πίστη στὸ Θεό:** Τὸ ἐνδυματολογικὸ πρόβλημα ξεκινᾷ ἀπὸ τὸ βασικὸ θέμα τῆς πίστεως στὸν Θεό. Ὁ κάθε ἄνθρωπος καλεῖται νὰ ἀντιμετωπίσει σοβαρὰ καὶ ὑπεύθυνα τὸ θέμα τῆς πίστεως στὸν Θεό. Τὸ ἐρώτημα ποὺ πρέπει νὰ τὸν ἀπασχολήσει εἶναι, ἐὰν πιστεῦει στὸν Θεὸ καὶ πῶς ἐκφράζει τὴν πίστη του αὐτῇ. Ἡ πίστη στὸν Θεὸ δὲν εἶναι μιὰ θεωρητικὴ καὶ ἀφηρημένη ἰδέα ἢ σκέψη (θεωρητικὸ ἀξίωμα) ποὺ δὲν σχετίζεται μὲ τὴ ζωὴ

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 52 τοῦ ὑπ' ἀρ. 3 τεύχους.

και τη συμπεριφορὰ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ πίστη εἶναι μιὰ γενικὴ στάση και τοποθέτηση τοῦ ἀνθρώπου μπροστὰ στὸν Θεό. Ἐπομένως, ἡ πίστη στὸν Θεὸ εἶναι μιὰ **κατάσταση ζωῆς** ποὺ ἐκφράζεται μετὴν ὅλη ζωῆ και συμπεριφορὰ τοῦ ἀνθρώπου, ἀκόμη και μετὸν τρόπο τῆς ἐνδυμασίας του. Αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι οἱ ἄνθρωποι ποὺ πιστεύουν στὸν Θεὸ πρέπει νὰ φοροῦν ιδιαίτερη και εἰδικὴ ἐνδυμασία. Ἄλλὰ ὅτι, μιὰ φωτισμένη και γνήσια σχέση τοῦ ἀνθρώπου μετὸν Θεὸ δὲν μπορεί παρὰ νὰ ἐκφράζεται μετὴν μιὰ σωστὴ ἀντιμετώπιση και τοῦ ἐνδύματος, μιὰ και τὸ ἐνδυμα ἐκφράζει πρὸς τὰ ἔξω τὸν ἄνθρωπο, ὅπως εἶπαμε.

β) **Ἡ προσωπικὴ τελείωση:** Τὸ ἐνδυμα πρέπει νὰ συντελεῖ στὴν πρόοδο τοῦ ἀνθρώπου και ὄχι στὴν ὀπισθοδρόμησή του. Ὁ ἀτελής ἄνθρωπος πρέπει νὰ προχωρεῖ στὴν τελείωση και ὀλοκλήρωση τοῦ προσώπου του. Αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς και ὁ προορισμὸς τῆς ζωῆς του. Γιὰ τὴ ἐκπλήρωση τοῦ ὑπέρτατου αὐτοῦ σκοποῦ, κανένας και τίποτε δὲν πρέπει νὰ ἐμποδίζει τὸν ἄνθρωπο. Τὸ ἐνδυμα, εἰδικότερα, ὄχι μόνο δὲν πρέπει νὰ γίνεται ἐμπόδιο στὴν ἀνέλιξη τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ, ἀντίθετα, πρέπει νὰ παίζει τὸ ρόλο τῆς ἀθλητικῆς στολῆς, πρέπει δηλαδὴ νὰ τὸν διευκολύνει στὸ νὰ «ἀγωνίζεται και νὰ τρέχει τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως» (Α' Τιμ. στ' 6, Ἐβρ. ιβ' 1). Μπροστὰ στὸ μεγάλο αὐτὸ σκοπὸ, ὅποιοδήποτε ἐνδυμα και τὸ πιὸ ὠραῖο και τὸ πιὸ σύγχρονο δὲν ἔχει καμιὰ ἀπολύτως ἀξία και σημασία³.

γ) **Ἡ σχέση μετὸν ἄλλο:** Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι «μόνος» ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι «πολιτικὸν ζῶον» (Ἀριστοτέλης) και ζεῖ ὁμαδικὴ ζωῆ, σὲ κοινωνίες και οἰκισμοὺς πολλῶν ἀνθρώπων. Βασικὸ δὲ χαρακτηριστικὸ τῆς χριστιανικῆς ιδιότητος εἶναι ἡ **σχέση ἀγάπης** μεταξὺ ὄλων τῶν ἀνθρώπων. Ὁ χριστιανὸς καλεῖται ὄχι ἀπλῶς νὰ ζεῖ και νὰ ὑπάρχει μέσα σὲ κοινωνικὰ σύνολα, ἀλλὰ και νὰ σχετίζεται μετὴν ἀγάπη πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Βασικὴ ἐπίσης προϋπόθεση τῆς ἀγάπης εἶναι ἡ ἀναγνώριση τῆς θείας εἰκόνας στὸ πρόσωπο τοῦ ἄλλου. Ὁ χριστιανὸς σχετίζεται και ἀγαπᾷ τὸν συνάνθρωπό του ὄχι μόνο γιατί εἶναι συμπολίτης του ἢ φίλος του (ἢ και ἐχθρὸς του!), γιατί εἶναι ἄνδρας ἢ γυναίκα, πλούσιος ἢ φτωχός, ἀλλὰ γιατί εἶναι πλασμένος «κατ' εἰκόνα Θεοῦ», ὅπως και ὁ ἴδιος. Ὁ χριστιανὸς ἀγαπᾷ τοὺς ἄλλους, διότι εἶναι παιδιὰ τοῦ Θεοῦ και ἐπομένως διότι εἶναι ἀδελφοὶ του και κατὰ χάριν ἀδελφοὶ τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ ἀγάπη, ὅμως, ὅπως και ἡ πίστη, δὲν εἶναι

μιὰ φιλοσοφία, ἀλλὰ μιὰ στάση ζωῆς και συμπεριφορᾶς και μιὰ τοποθέτηση τοῦ ἀνθρώπου ἐναντὶ τῶν ἄλλων. Βασικὸ δὲ στοιχεῖο τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι και ἡ ἐνδυμασία του. Ὅποιος πραγματικὰ ἀγαπᾷ τὸν ἄλλον ὡς ἀδελφὸ του, δὲν μπορεί και νὰ «σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν του» (Α' Κορ. η' 13, πρβλ. και Ματθ. ιη' 6) μετὴν τίποτε, οὔτε μετὸν τρόπο τῆς ἐνδυμασίας του. Αὐτὸς ποὺ ἀγαπᾷ, προστατεύει τὸν ἀδελφὸ του ἀπὸ τὶς ἀδυναμίες του, διότι «ἡ ἀγάπη πάντα στέγει» (Α' Κορ. ιγ' 7). Ὅποιος, ἐπίσης, ἀγαπᾷ τὸν ἄλλον, δὲν ἐπιζητεῖ αὐτὰ ποὺ ἀρέσουν μόνο στὸν ἴδιο, ἀλλὰ αὐτὰ ποὺ ἀρέσουν στὸν ἄλλον. Ὁ χριστιανός, μάλιστα, καλεῖται ὄχι μόνο νὰ μὴ βλάπτει τὸν ἀδελφὸ του, ἀλλὰ και νὰ τὸν οἰκοδομεῖ, ὅπως σαφῶς διδάσκει ὁ ἀπόστολος Παῦλος: «Ὁφείλομεν τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν και μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. Ἐκαστος ὑμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν» (Ρωμ. ιε' 1-2).

Τὸ ἐνδυμα, ἐπομένως, δὲν ἀρκεῖ νὰ ἀρέσει σ' αὐτὸν ποὺ τὸ φορᾷ. Πρέπει και νὰ μὴ προκαλεῖ πρόβλημα στὸν ἄλλον. Τὸ ρούχο πρέπει νὰ σέβεται τὴν ἀξιοπρέπεια, ἀλλὰ και τὴν ἀδυναμία (τὰ «ἀσθενήματα») τοῦ ἄλλου. Τὸ ρούχο ποὺ φορεῖ ἕνας ἄνδρας και ἰδιαίτερα μιὰ γυναίκα, μπορεί νὰ μὴ δημιουργεῖ κανένα πρόβλημα στὸν ἴδιο, μπορεί ὅμως νὰ μὴ «οἰκοδομεῖ» τὸν ἄλλον, ἴσως μάλιστα και νὰ τοῦ προκαλεῖ πειρασμούς! Σ' αὐτὲς τὶς περιπτώσεις ἐφαρμόζει ἀπόλυτα ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ: «Οὐαὶ (ἀλλοίμονο) τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται» (Ματθ. ιη' 7).

3. Σ' αὐτὴ τὴ θέση βασίζονται τόσο τὰ **μαῦρα** και **ἀπέριττα** ἐνδύματα τῶν μοναχῶν, καθὼς και ἡ ἀπόλυτη ἀπόρριψη κάθε ἐνδύματος ἀπὸ μερικὸς ἐρημίτες Ἁγίους ποὺ περιφέρονταν ἐντελῶς γυμνοί, ὅπως οἱ Ἅγιοι Εὐσέβιος, Γεώργιος (35 χρόνια γυμνός), Μηνάς (70 χρόνια γυμνός), Μαρία ἢ Αἰγυπτία (40 χρόνια γυμνή) κ.ἄ. Βλ. Μητρ. Τρίκκης Διονησίου, Ἀνατολικὸς Ὁρθόδοξος Μοναχισμὸς, Ἀθήνα 1969, σελ. 105-106.

**ΤΡΙΑΓΓΙΑ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΤΟΣ
(Τοῦ Π. Β. Πάσχου)**

1. **ΕΡΩΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ**
 2. **Η ΔΡΟΣΟΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ**
 3. **Ο ΓΛΥΚΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ**
- με κείμενα - κηρύγματα ὀρθόδοξου πνευματικότητος.*

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠ. ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
Ἰαοῦ 1 - 11521 Ἀθήνα,
τηλ. 01/72.28.008, fax 72.38.149,
Δραγατσανίου 2 - πλατ. Κλαυθμώνος,
τηλ. 33.10.977, 32.28.637

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ*

Τοῦ κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΔΗ, Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

4. Γιὰ ἄλλο λόγο δὲν μετατίθεται ἡ Ε' Κυριακὴ τοῦ Λουκά (τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ Λαζάρου). Ὅπως εἶδαμε στὴν ὑπ' ἀριθμ. 179 ἀπάντηση, ἡ μετάθεση τῆς περικοπῆς αὐτῆς μαρτυρεῖται ἤδη ἀπὸ τὸ μνημονευθὲν Τυπικὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας τοῦ Θ' αἰῶνος καὶ ὀφείλεται στὴν ἀνάμνηση τῆς πώσεως στὴν Κωνσταντινούπολη τῆς «κόνεως», «στακτῆς» ἢ «κονίας» ἀπὸ τὴν ἔκρηξη τοῦ Βεζουβίου στὶς 6 Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 472. Ἴσως ἡ Ε' Λουκά μετετίθετο ἀρχικὰ μόνο στὴν Κωνσταντινούπολη, ἐπειδὴ ἡ ἀνάμνηση τῆς θεοσημείας ἐκείνης ἀφοροῦσε μόνο σ' αὐτήν. Εἶχε δηλαδὴ τοπικὸ χαρακτήρα καὶ ἀργότερα ἐπηρέασε τὴν πράξη τῶν ἐξαρχωμένων ἀπ' αὐτὴν ἐπαρχιών, ὅχι ὁμως καὶ τὶς σλαβικὲς Ἐκκλησίες.

5. Ἀπὸ τὶς δύο Κυριακὲς τοῦ Λουκά, τὴν Ι' καὶ τὴν ΙΑ', ποὺ κατὰ τὰ ἑλληνικὰ Κυριακοδρομία προηγούνται τῶν Χριστουγέννων καὶ διαβάζονται ἢ μὲν ΙΑ' τὴν Κυριακὴ τῶν Προπατόρων ἢ δὲ Ι' τὴν πρὸ αὐτῆς Κυριακὴ, μόνο ἡ ΙΑ' μετατίθεται στὴν Κυριακὴ τῶν Προπατόρων, ἢ δὲ ἄλλη, ἢ Ι', ἀναγινώσκεται στὴ σειρά τῆς. Τοῦτο προφανῶς ὀφείλεται στὸ γεγονός ὅτι ἡ σλαβωνικὴ παράδοση ἀκολουθεῖ καὶ ἐδῶ τὴν σχετικὰ παλαιότερα παράδοση, ποὺ γιὰ τὰ Χριστούγεννα προέβλεπε μόνο δύο προεόρτιες Κυριακὲς (τῶν Προπατόρων καὶ τὴν πρὸ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως), ἐνῶ ἡ σχετικῶς νεώτερα ἐπεδίωξε νὰ δημιουργήσει καὶ τρίτη προεόρτιο Κυριακὴ (τὴν Κυριακὴ πρὸ τῆς Κυριακῆς τῶν Προπατόρων) μὲ τὴν μετάθεση κατ' αὐτὴν τῆς Ι' Κυριακῆς τοῦ Λουκά.

6. Ἐνα μεγάλο μέρος τῶν διαφορῶν ὀφείλεται στὴν ἀλλαγὴ τοῦ ἡμερολογίου, ὅποτε τὰ Κυριακοδρομία τῶν σλαβικῶν Ἐκκλησιῶν στὶς περιπτώσεις αὐτὲς διαφέρουν μὲν ἀπὸ τὰ Κυριακοδρομία τῶν Ἐκκλησιῶν ποὺ υιοθέτησαν τὸ Γρηγοριανὸ ἡμερολόγιο, ταυτίζονται ὁμως μὲ τὰ Κυριακοδρομία τῶν Ἐκκλησιῶν ποὺ διατηροῦν τὸ Ἰουλιανὸ ἡμερολόγιο (Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων, Ἅγιον Ὄρος κ.λπ.). Ἔτσι, ἐνῶ ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου μέχρι τῆς Πεντηκοστῆς καὶ ὅλης τῆς περιόδου τοῦ Ματθαίου, μέχρι δηλαδὴ τῶν ἀρχῶν Σεπτεμβρίου, διαβάζονται οἱ ἴδιες περικοπές, ἔστω καὶ ἂν ἡ ἀρίθμηση τῶν ἡμερῶν τῶν μηνῶν στὰ ἡμερολόγια εἶναι κατὰ 13 ἡμέρες διαφορετικὴ, στὴν περίοδο τοῦ Λουκά δὲν συμφωνοῦν. Κι αὐτὸ εἶναι εὐνόητο, ἀφοῦ 14η Σεπτεμβρίου, ποὺ ρυθμίζει τὴν ἡμερομηνία τῆς Κυριακῆς μετὰ τὴν Ὑψωση, λογίζεται κατὰ τὸ «παλαιὸ» ἡμερολόγιο ἢ 27η τοῦ Γρηγοριανοῦ. Ἀπὸ τὴν Δευτέρα μετὰ τὴν Κυριακὴ μετὰ τὴν Ὑψωση ἐξαρτάται ὅλη ἡ σειρά τῶν ἀναγνωσμάτων τῶν Κυριακῶν καὶ τῶν καθημερινῶν τοῦ Λουκά, ποὺ γιὰ τὸν ἀνωτέρω λόγο δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ συμφωνεῖ.

7. Γιὰ τὸν ἴδιο λόγο δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ συμπέσει τὴν ἴδια ἡμέρα ἡ ἀνάγνωση τῶν περικοπῶν πρὸ καὶ μετὰ τὴν Ὑψωση, πρὸ καὶ μετὰ τὴν Χριστοῦ Γέννηση, ἢ Κυριακὴ τῶν Προπατόρων, οἱ Κυριακὲς τῶν ἁγίων Πατέρων, οἱ Κυριακὲς πρὸ καὶ μετὰ τὰ Φῶτα κ.ο.κ.

8. Πιθανὸν στὴν ἴδια αἰτία ὀφείλεται καὶ ἡ μὴ μετάθεση τῆς ΙΒ' Κυριακῆς τοῦ Λουκά, ἐπειδὴ δηλαδὴ οἱ Κυριακὲς μετὰ τὰ Φῶτα καὶ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ Τριωδίου εἶναι, κατὰ τὸ Ἰουλιανὸ ἡμερολόγιο κατὰ δύο λιγότερες, ὅπως ἀντίθετα περισσότερες εἶναι οἱ Κυριακὲς τοῦ Ματθαίου. Ἡ μετάθεση τῆς ΙΒ' Λουκά δὲν ἔχει λόγο.

9. Ἡ διατάραξη τῆς ἀρχικῆς συζυγίας τῶν περικοπῶν ἀποστόλων καὶ εὐαγγελίων, ποὺ παρατηρεῖται στὰ νεώτερα Κυριακοδρομία λόγω τῆς ἐσφαλμένης «διορθώσεως» τους ἀπὸ τὸν Γλυζώνιο, δὲν φαίνεται νὰ ἔχει ἐπηρεάσει τὴ σλαβωνικὴ πράξη. Ἐπομένως οἱ περικοπὲς τῶν ἀποστόλων τῆς περιόδου τοῦ Λουκά συναγινώσκονται μὲ τὶς εὐαγγελικὲς περικοπὲς κατὰ τὴν ἀρχικὴ τους τάξη.

10. Τέλος ὡς πρὸς τὴν ἔναρξη τοῦ Λουκά μερικὲς φορὲς παρατηρεῖται ἀνομοιομορφία, ὅχι μόνο μετὰ τὸ ἑλληνικὴ καὶ σλαβικὴ παραδόσεως, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸν αὐτῶν τῶν σλαβωνικῶν κυριακοδρομιῶν. Προφανῶς ὀφείλεται σὲ διαφοροὺς ὑπολογισμοὺς ἢ διαφορὲς ἐπὶ μέρους παραδόσεις. Ἔτσι κατὰ τὰ σλαβικὰ κυριακοδρομία ὅταν εἶναι πολὺ πρῶμο τὸ Πάσχα (22 Μαρτίου μὲ τὸ παλαιὸ ἡμερολόγιο) καὶ ἐξαντλοῦνται οἱ Κυριακὲς καὶ οἱ ἐβδομάδες τοῦ Ματθαίου, ὡς Δευτέρα τῆς Α' ἐβδομάδος τοῦ Λουκά θεωρεῖται ἢ Δευτέρα μετὰ τὴν Κυριακὴ πρὸ τῆς Ὑψώσεως. Ἀντίθετα, σὲ περιπτώσεις ὀψίμου Πάσχα, ἢ ἀρχὴ τοῦ Λουκά φαίνεται πὺς ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὴν παμπάλαια διάταξη περὶ νέου ἔτους (23 Σεπτεμβρίου). Πάντως καὶ στὶς δύο περιπτώσεις λαμβάνεται πρόνοια νὰ ἐξαντληθοῦν οἱ 17 Κυριακὲς τοῦ Ματθαίου.

Αὐτὲς σὲ γενικὲς γραμμὲς εἶναι οἱ κυριότερες διαφορὲς μετὰ τὸν ἑλληνοφώνων καὶ σλαβοφώνων Ἐκκλησιῶν ὡς πρὸς τὴν ἀνάγνωση τῶν περικοπῶν. Μπορεῖ νὰ ἐπισημανθοῦν καὶ ἄλλες δευτερεύουσες, ὅπως ἡ περικοπὴ τῆς Κυριακῆς τῶν ἁγίων Πατέρων τοῦ Ἰουλίου, τὸ τέλος τοῦ εὐαγγελικοῦ ἀναγνώσματος τῆς ἑορτῆς τῆς Ὑψώσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ κ.ά., γιὰ τὶς ὁποῖες κάναμε λόγο σὲ ἄλλες προγενέστερες ἀπαντήσεις.

Κατὰ τὴν «Ὁμολογία» τοῦ Δοσιθέου, Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, «ἔθνη μὲν καὶ τάξεις τινὲς παρηλλαγμέναι ἦσαν τε καὶ εἰσὶν ἐν διαφοροῖς τόποις καὶ Ἐκκλησίαις, ἢ ἐνότῃς δὲ τῆς πίστεως καὶ ὁμοφροσύνης περὶ τὰ δόγματα σώζεται ἡ αὐτή».

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 53 τοῦ ὑπ' ἀρ. 3 τεύχους.

Ὁ Καρνάβαλος

Τοῦ πανοσ. ἀρχιμ. κ. ΝΙΚ. Ι. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ

Φαινόμενο πὸν δεσπάζει τὶς μέρες αὐτὲς στὴν Ἀθήνα, στὴν Πάτρα καὶ σὲ πολλὰς μικρὰς καὶ μεγάλας ἐπαρχιακὰς πόλεις εἶναι ὁ Καρνάβαλος. Δῆμοι, κοινότητες, πολιτιστικοὶ σύλλογοι ἔχουν θέσει ὡς βασικὸ στόχο τοῦ ἐτησίου πολιτιστικοῦ τους προγράμματος τὴ δημιουργία γιορτῆς Καρναβάλου. Εἰδικοί ὄργανωτὲς μετακαλοῦνται ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ γιὰ νὰ ὑποδείξουν στοὺς Ἕλληνες νέα καρναβαλικά μοντέλα καὶ νὰ ὀργανώσουν πῶς ἐντυπωσιακὰ καὶ πρωτότυπα τὸν Καρνάβαλο. Καρναβαλικὴ μανία εἶναι μία καινούργια ἀρρώστια, ἢ καλύτερα θὰ λέγαμε ἐπιδημία, πὸν ξαπλώνει ἀπειλητικὰ σὲ ὅλη τὴν ἔκταση τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου καὶ ἀπειλεῖ νὰ ἀλλοιώσει τὰ παραδοσιακὰ ἔθιμα τῆς ἀποκριᾶς. Ὁ μιμητισμὸς, ἴδιο ἀνῶριμων ἀνθρώπων, χαρακτηρίζει τὸν νεοέλληνα καὶ σ' αὐτὸ τὸ θέμα. Ἐτσι ἀπὸ πόλη σὲ πόλη, ὅπου τὰ πνευματικὰ ἐνδιαφέροντα τῶν κατοίκων εἶναι ὑποτονικά, κάποιοι σύλλογοι ἢ καὶ αὐτὴ ἡ τοπικὴ αὐτοδιοίκηση στήνει καὶ στολίζει τὸν Καρνάβαλο καὶ καλεῖ τοὺς ἀμύητους ἐπαρχιώτες νὰ ψυχαγωγηθοῦν, νὰ γλεντήσουν, νὰ σύρουν τὸ ἱερὸ τέρας στοὺς δρόμους καὶ μὲ περίεργες πολυδάπανες ἀμφιέσεις νὰ τιμήσουν τὸ σύμβολο τῆς ὑποκρισίας.

Εἰδικοί ψυχολόγοι ἔχουν δώσει τὶς ἐρμηνεῖες τους γιὰ τὸν Καρνάβαλο. Ἐκεῖνο ὅμως πὸν πρέπει ὅλοι νὰ παρατηρήσουμε εἶναι, ὅτι ἀποτελεῖ τὴν ἔσχατη μορφή ὑποκρισίας. Ἐδῶ ἀκριβῶς φαίνεται ἡ σατανικὴ προέλευσή του. Σὲ ἐποχὴ πὸν ἡ Ἐκκλησία προτρέπει τοὺς πιστοὺς σὲ αὐτογνωσία, ἔρχεται τὸ σύμβολο τῆς ὑποκρισεως νὰ μεταθέσει τὸ βάρος τῶν ἐνοχῶν τοῦ κάθε ἀνθρώπου στὸν ἄψυχο καὶ ἀπρόσωπο Καρνάβαλο καὶ νὰ διασπάσει τὴν προσωπικότητα, ἀφαιρώντας μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ κάθε δυνατότητα περισυλογῆς καὶ ἀνανήψεως.

Γελάμε καὶ χορεύουμε μεταμφιεσμένοι γύρω ἀπὸ τὸν Καρνάβαλο καὶ δὲν καταλαβαίνουμε, ὅτι ἀπαίσιος καρναβάλος εἶναι ὁ ἐσω-

τερικός μας κόσμος. Φορᾶμε τὶς μάσκες καὶ παριστάνουμε τὸν α' ἢ τὸν β' καὶ στὴν οὐσία εἶναι οἱ μόνες μέρες πὸν ἔχουμε ἀποβάλλει τὸ προσωπεῖο τῆς φαρισσαϊκῆς ὑποκρισίας πὸν μόνιμα φορᾶμε καὶ ἔχουμε ἐξωτερικεύσει τὸ ἄλλο πρόσωπο πὸν ὅλο τὸ χρόνον καλύπτουμε μὲ τὶς μάσκες τῆς καλοσύνης, τῆς εὐλικρινείας, τῆς ἐντιμότητος, τῆς εὐγένειας. Εἶναι ὁ καρναβάλος ἢ ἐκδήλωση μιᾶς καταπιεσμένης ἐσωτερικῆς καταστάσεως. Γιατί ὅμως αὐτὴ νὰ ὑπάρχει; Γιατί νὰ προσπαθοῦμε νὰ φαινόμεστε διαφορετικοὶ ἀπ' ὅ,τι εἴμαστε; Δὲν πρέπει νὰ δοῦμε τὶς καρναβαλικὰς ἐκδηλώσεις ὡς ἐκτόνωση ἀπωθημένων καταστάσεων. Δὲν ἀνακουφίζεται ἔτσι ἡ ψυχὴ. Μοναδικὸς τρόπος ἀνακαινίσεως τῆς ψυχῆς καὶ ἀπαλλαγῆς τῆς ἀπὸ τὰ βάρη καὶ τὰ ἀγχη τῶν συγκρούσεων εἶναι ἡ αὐτογνωσία, ἡ ὁποία στὴ συνέχεια ὀδηγεῖ στὴ μετάνοια, στὴν ἀνανέωση τῆς ζωῆς.

Δυὸ κόσμοι λοιπὸν μπροστὰ μας σήμερον μὲ διαφορετικούς τρόπους, μὲ κέντρο τὸν ἄνθρωπο. Ὁ Καρνάβαλος, πὸν μὲ τὸ ξέσπασμα τῶν καταπιεσμένων ψυχικῶν τάσεων ὀδηγεῖ στὴ μεταβίβαση τῶν ἐνοχῶν καὶ στὴν ἀνακύκλωση τῆς ἀπογνώσεως. Ἡ Ἐκκλησία πὸν μὲ τὴν ψυχολογικὴ μέθοδο τῆς αὐτογνωσίας ὀδηγεῖ στὴν ἀντιμετώπιση τῆς πραγματικότητος καὶ στὴν ἀλλαγὴ πορείας. Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι πρέπει νὰ ἐρμηνεύσουμε τὸ φαινόμενο τοῦ Καρνάβαλου στὸν κόσμον μας. Πέρα ἀπὸ τὶς βακχικὰς τελετὰς, τὶς αἰσχρὰς μεταμφιέσεις καὶ τὰ ὅποια ἐπακόλουθὰ του, τὰ ὅποια «αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ λέγειν», ἢ βλάβη πὸν προκαλεῖ στὸν πνευματικὸ προσανατολισμὸν μας εἶναι ἀνεπανόρθωτη. Ρίχνει λάσπη στὰ μάτια μας. Μᾶς φορᾶει μιὰ μάσκα στεγανή, χωρὶς καμιά διέξοδο γιὰ νὰ μὴ βλέπουμε οὔτε νὰ ἀκοῦμε τίποτα ἀπ' ὅ,τι αὐτὸς μᾶς ὑπαγορεύει. Γι' αὐτὸ φωνάζει ἡ Ἐκκλησία μας, ὅτι οἱ καρναβαλικὰς ἐορτὰς δὲν εἶναι λαογραφικὰς, δὲν εἶναι ψυχαγωγικὰς, εἶναι σατανικὰς καὶ θὰ πρέπει ὅλοι μας νὰ μείνουμε μακριὰ τους.

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ - ΑΓΙΟΥ ΕΦΡΑΙΜ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΤΩΝ ΑΜΩΜΩΝ*

Τού κ. Εύαγγέλου Π. Λέκκου, Θεολόγου

Ός «μεγάλο τῆς πίστεως κατόρθωμα» πρέπει νὰ θεωρηθεῖ ἡ ἀνασύστασις καὶ θαυμαστὴ ἀνάπτυξις τῆς παλαιᾶς ἱεράς Κοινοβιακῆς Μονῆς Εὐαγγελισμοῦ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου στὸ Ὅρος τῶν Ἀμώμων (Νέα Μάκρη Ἀττικῆς). Ὅταν πρὶν ἀπὸ μερικὲς δεκαετίες ἐρχόταν στὴν ἐγκαταλειμμένη καὶ ἐρειπωμένη Μονὴ ἡ μέχρι σήμερα ἡγουμένη Μακαρία (Δεσύπρη), κινούμενη ἀπὸ μιὰ ἐσωτερικὴ παρόρμησις, κανεὶς δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ φαντασθεῖ ὅτι σὲ λίγα χρόνια ἡ Μονὴ αὐτὴ θὰ μεταβαλλόταν σὲ προσκύνημα μὲ πανελλήνια καὶ πανορθόδοξη ἀκτινοβολία.

Ἡ ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ Πεντελικοῦ ὄρους, πρὶν ἀπὸ αἰῶνες, ὑπῆρξε περίφημο μοναστικὸ κέντρο. Σὲ σκῆτες καὶ καλύβες ἀσκούνταν στὴν προσευχὴ καὶ τῇ νηστείᾳ πολλοὶ μοναχοὶ καὶ πατέρες, ἔτσι πού δικαιολογημένα ἀποκλήθηκε ἡ περιοχὴ αὐτὴ «ὄρος τῶν ἀμώμων» (τῶν καθαρῶν). Σημαιοῦσα θέσις στὸ σύστημα κατεῖχε ἡ πατριαρχικὴ καὶ σταυροπηγιακὴ Μονὴ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, στὴν ὁποία ἐγκαταβίωναν ἀρκετοὶ μοναχοί. Ἀναμεσά τους, ἀπὸ τὸ ἔτος 1398, περιλαμβάνονταν καὶ ὁ, κατὰ κόσμον Κωνσταντῖνος Μόρφης, μοναχὸς Ἐφραίμ.

Γεννήθηκε στὰ Τρίκαλα τῆς Θεσσαλίας τὸ 1384 ἀπὸ εὐσεβεῖς καὶ πολύτεκνους γονεῖς (8 παιδιῶν). Ἡ περιοχὴ τὸ 1393 περιήλθε στὴν τουρκικὴ κατοχὴ καὶ δύο χρόνια ἀργότερα ἄρχισε τὸ φρικτὸ «παιδομάζωμα», μὲ τὸ ὁποῖο ὁ βάρβαρος κατακτητὴς τροφοδοτοῦσε τὸ σῶμα τῶν «Γεντισάρων». Ἡ χήρα μητέρα τῶν 14χρονοῦ Κωνσταντῖνου, γιὰ νὰ ἀποφύγει τὴ στρατολόγησι τοῦ γιοῦ τῆς, τὸν προέτρεψε νὰ φύγει ἀπὸ τὰ Τρίκαλα. Ἐκεῖνος, λοιπόν, ἦρθε στὴν ἀκμάζουσα τότε Μονὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, μὲ ἀπόφασιν νὰ ἀσπασθεῖ τὸν «ἀγγελικὸ βίον». Ἐγίνε δεκτὸς ἀπὸ τὴν ἀδελφότητα τῶν μοναζόντων, ἐκάρη μοναχός, μὲ τὸ ὄνομα Ἐφραίμ, κὶ ἐπιδόθηκε μὲ ζήλο στὴν ἀσκησιν, τὴν προσευχὴν, τὴν ὑπακοήν, τὴν νηστείαν καὶ τὴν ἀπόκτησιν τῶν οὐράνιων ἀρετῶν.

Ἡ ἐποχὴ, ὅμως, εἶναι δύσκολη γιὰ τὸν Ἑλληνισμό. Τὸ 1416 οἱ Τούρκοι εἰσβάλλουν καὶ λεηλατοῦν τὴν Ἀττικὴν, τὸ δὲ 1424 πατοῦν καὶ τὴν Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, σφαγιάζουσι τοὺς μοναχοὺς τῆς καὶ διαρπάζουσι τὰ κειμήλιά τῆς. Ὁ μοναχὸς Ἐ-

φραίμ, ὅταν ἐγίνε ἡ εἰσβολή, ἀπουσίαζε στὸ ἀσκητήριό του, πιὸ πάνω ἀπὸ τὴ Μονή. Ἐπιστρέφοντας καὶ «ἰδὼν τὰ σώματα τῶν Πατέρων ἐσφαγμένα ἔνθεν κάκειθεν, ἐθρήνησεν γοερῶς».

Τὸ 1425 ἐπανήλθαν οἱ Τούρκοι. Αὐτὴ τὴ φορὰ συνέλαβαν καὶ τὸν Ἐφραίμ, τὴν ἡμέρα τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, 14 Σεπτεμβρίου. Τὸν βασάνιζαν ἐπὶ ὀκτῶ καὶ πλέον μῆνες, μὲ μανίαν καὶ εὐρηματικότητα, ὡσὰν ἄλλον μεγαλομάρτυρα. Στὸ τέλος τὸν κρέμασαν ἀνάποδα στὴ μεγάλη μουριὰ πού βρισκόταν στὸν περίβολο τῆς Μονῆς, «ἀφοῦ διεπέρασαν εἰς τὸν ὀμφαλὸν τοῦ χονδρὸν παλαιὸν ξύλον ἀναμμένον, ἀφοῦ τὸν ἐκάρφωσαν ἐπὶ τοῦ δένδρου μὲ μεγάλη σουβλερὰ γύφτικα καρφιά». Ὁ μάρτυρας «καιόμενος προσήχετο» καὶ παρέδωκε τὸ πνεῦμα τοῦ στίς 5 Μαΐου τοῦ ἔτους 1426, σὲ ἡλικίαν μόλις 42 ἐτῶν.

Τὸ μαρτύριον τοῦ Ἐφραίμ παρέμενε ἀγνωστο ἐπὶ πέντε καὶ πλέον αἰῶνες, ἕως ὅτου στίς 3 Ἰανουαρίου τοῦ 1950, «θεῖα ἐπινεύσει καὶ ροπή, κινηθεῖσα ἡ τῆς Μονῆς ἡγουμένη, ἧς ἡ κλήσις Μακαρία», ἔκανε ἀνασκαφὴν στὴν αὐλὴν τοῦ μοναστηριοῦ καὶ ἀξιώθηκε νὰ ἀνεύρει τὰ λείψανα τοῦ ὁσίου, «οὐράνιον ἐκπέμποντα εὐωδίαν καὶ ὁσμὴν». Στὴν ἀπορία τῆς, τίνας ἄραγε νὰ εἶναι αὐτά, ἔλαβε ἀπάντησιν ἀπὸ ἐμφανισθέντα «θαυμαστὸν καὶ ἱεροπρεπὴ μοναχόν, ὅστις τὰ πάντα δῆλα πεποίηκε»: Τὴν καταγωγὴν καὶ τὴν κλήσιν στὸ ἀγγελικὸ σχῆμα, τὴν βαρβαρικὴν ἐπιδρομὴν, τὸ μαρτυρικὸ τέλος καὶ ὅτι τὰ λείψανα ἀνήκουν σ' αὐτόν, δηλαδὴ τὸν μάρτυρα Ἐφραίμ.

Ἐκτοτε ἡ χάρις τοῦ ὁσίου ἱερομάρτυρος σκέπει καὶ εὐλογεῖ τὴν Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ σκορπίζεται πλουσιοπάροχα στοὺς εὐλαβεῖς προσκυνητὰς πού ἐπικαλοῦνται τὴν μεσιτείαν του. Ἡ ἡγουμένη Μακαρία μοναχὴ ἀξιώθηκε πολλὰς φορὰς «κατ' ὄναρ καὶ καθ' ὕπαρ» νὰ ἰδεῖ τὸν Ἅγιον, πού τῆς ἀποκάλυψε λεπτομέρειας ἀπὸ τὴν ζωὴν καὶ τὸ μαρτύριόν του. Πρωτοστατώντας, ἐπικεφαλῆς τῆς γυναικείας ἱεράς συνοδείας τῆς, ἀνακαίνισε ἐκ βάθρων τὴν ἐρειπωμένη Μονή. Ἀνήγειρε περικαλλὴ ναὸν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Ἐφραίμ· ἄλλο ναὸν, στὸν ὁποῖο περιέκλεισε τὸ ἱερὸ δένδρον τῆς μουριᾶς πού μαρτύρησε κρεμασμένος ὁ Ἅγιος· κατασκεύασε περίτεχνην λάρνακα, γιὰ τὰ ἱερὰ λείψανά του, καθὼς καὶ ἀνάλογο τάφον· τράπεζαν γιὰ τὶς μο-

ναχές: χώρους για τη λειτουργία έκθέσεως ειδών λατρείας και εικόνων· αίθουσα κειμηλίων· κτίριο, πλησίον της Μονής, που λειπούργησε ως όρφανοτροφείο (1960-1980) και τώρα ως ξενώνας προσκυνητών· εξέδωσε ωραιότατο λεύκωμα (22Χ29 έκστ.), έξ ολοκλήρου εγχρωμο με τη ιστορία της Μονής, τὰ κατὰ τὸν Ἅγιο Ἐφραίμ, τὴν Ἀκολουθία του (ἔργο Γερασίμου μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου) καὶ ἐπιλογή θαυμάτων τοῦ νεοφανοῦς Μάρτυρος· δέχεται, συμβουλεύει, καθοδηγεῖ, στηρίζει δεκάδες προσκυνητῶν κάθε ἡμέρα· ἐπιστατεῖ σὲ ὅλα τὰ ἔργα ποῦ ἔγιναν καὶ γίνονται γιὰ πέμπτη ἤδη δεκαετία...

Στὰ ἀρχεῖα τῆς Μονῆς φυλάσσονται χιλιάδες ἐπιστολές χριστιανῶν, ἀπ' ὅλα τὰ σημεῖα τῆς Ἑλλάδος καὶ πολλῶν ἀποδήμων στὴν Αὐστραλία, Ἀμερική, Ἀφρική καὶ χώρες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, ποῦ ὁμολογοῦν θαυμαστὲς ἐπεμβάσεις στὴ ζωὴ τους τοῦ ἁγίου Ἐφραίμ. Ἡ χαρακτηριστικὴ εἰκόνα του (κατὰ τὴν ἀποκάλυψη τοῦ ἰδίου ἦταν ψηλός, εὐθυτενής, «μὲ μάτια μικρὰ στρογγυλά, μὲ ἐλαφρὲς ρυτίδες στὴν ἄκρη, τὰ γένηια του ἔφθαναν καὶ ἐκάλυπτον τὸν λαιμό.. καὶ ὀλίγον σγουρά, χρώματος μαύρου...») βρίσκεται σὲ πολλὰ σπίτια, ναοὺς καὶ στὰ θυλάκια ἀναρίθμητων χριστιανῶν. Ὁ πρωτο-

πρεσβύτερος Εὐάγγελος Μαντζουνέας, θεολόγος καὶ διδάκτωρ Νομικῆς, Γραμματέας τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Νομοκανονικῶν Ζητημάτων, ἔχει γράψει ὅτι «ἀπὸ τὴν πλειάδα τῶν θαυμάτων ἔχω ἐπισημάνει 124 θαύματα» (ἐκεῖνα, δηλαδή, ποῦ συγκεντρῶνουν ὅλα τὰ ἐχέγγυα καὶ τὰ γνωρίσματα τοῦ θαύματος). Οἱ εὐλαβεῖς χριστιανοὶ συρρέουν μὲ πίστη στὴ Μονὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, τὴν ὁποία ὅλοι ἀποκαλοῦν «τοῦ Ὁσίου Ἐφραίμ» καὶ μὲ πίστη ἀσπάζονται τὰ τίμια λείψανά του. Ἐπικαλοῦνται τὴ μεσιτεία του. Τὸ θεωροῦν «Ἅγιο τῶν πονεμένων». Βέβαια δὲν ἔχει γίνεῖ ἀκόμη ἡ ἐπίσημη κατάταξή του μεταξὺ τῶν Ἁγίων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Δὲν ἀμφιβάλουμε, ὅμως, ὅτι σύντομα θὰ ὀριμάσει τὸ θέμα καὶ ἡ ἀρμόδια ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχή, κατὰ τὴν καθιερωμένη τάξη, δὲν θὰ ἀργήσει νὰ κινήσει τὴ διαδικασία γιὰ τὴν ἀγιοκατάταξη τοῦ μεγαλομάρτυρος Ἐφραίμ, γεγονός ποῦ θὰ ἐπικυρώσει τὴ διαδεδομένη πεποίθηση τοῦ χριστεπώνυμου πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας μας.

* Προδημοσίευση ἀπὸ τὸ πρὸς ἔκδοσιν δίτομο ἔργο ΤΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ (σχήματος 24Χ34 ἐκ.). Τὸ σχέδιο εἶναι τοῦ ζωγράφου Γιάννη Μπούρα. Ἀπὸ τὶς Ἐκδόσεις ΙΧΝΗΛΑΤΗΣ.

Κεφαλονίτικοι θησαυροί

«Κεφαλονιά – Ένα μεγάλο Μουσείο – Έκκλησιαστική Τέχνη» μιá εξοχή έκδοση του «Τοπικού Ιστορικού Αρχείου Κεφαλονιάς» προσφορά άνεκτίμητης ύπηρεσίας στον Τόπο, στην Ιστορία μας, στην Τέχνη. Άγιογράφοι, αρχιτέκτονες, λιθογλύπτες, ξυλογλύπτες, άργυροχόοι, χρυσοχόοι και τεχνίτες μπρούτζινων έκκλησιαστικών σκευών, ντόπιοι και ξένοι, παρελαύνουν διά τών έργων τους στην πιό πάνω μνημειώδη εργασία - λεύκωμα.

Έργα - θησαυροί τής κεφαλληνιακής έκκλησιαστικής τέχνης, έργα - μαρτυρία μιás έκπληκτικής πολιτιστικής κληρονομιάς έπτά αίωνων (12ος - 19ος) που γλίτωσαν από βάρβαρους έπιδρομείς, διαδοχικές κατοχές, καταστρεπτικούς σεισμούς και άρχαιοκαπήλους, άποδεικνύουν πώς ή Κεφαλονιά υπήρξε και είναι ακόμη ένα τεράστιο μουσείο έκκλησιαστικής τέχνης.

Εύαισθησία και μεράκι, προσφορά και θυσία χρειάζονται για την προβολή τών θησαυρών μας που πέρα από τόν λατρευτικό τους χαρακτήρα διαμορφώνουν θρησκευτική και έθνική συνείδηση στηρίζουν και μορφώνουν.

Ή πρώτη έπίσκεψη

«Όλοι οί λαοί έχουν δικαίωμα στην έλευθερία, την άτομική και έθνική άξιοπρέπεια, τή συμμετοχή στα αγαθά τής προόδου, τής έπιστήμης, τής τεχνολογίας. Παρήλθεν άνεπιστρεπτι ή έποχή τής άποικιοκρατίας, τής ύποδουλώσεως και τής έκμεταλλεύσεως». Αύτα τόνισε χαρακτηριστικά μεταξύ άλλων ό Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος στην πρώτη έπίσκεψη Οικουμενικού Πατριάρχη στην Αίθιοπία την όποία πραγματοποίησε έσχάτως. Ήταν μιá σημαντική έπίσκεψη κατά την όποία συνειδητοποιήθηκαν τα κοινά σημεία τής Όρθοδοξίας με τις άντι-Χαλκηδόνιες Έκκλησίες. Και ό άντίλαλος τής άπήχησης που είχε ή έπίσκεψή του και ή παρουσία του, ό λόγος του ήταν ή φράση που τραγούδησαν μελωδικά αίθιοπικά στην πόλη Γκοντάρ παιδιá και μεγάλοι κουνώντας ρυθμικά τα χέρια τους: «Ό Βαρθολομαίος ήλθε με τó φωτεινό πρόσωπο σαν τόν ήλιο και μάς φωτίζει». «Δοξάζουμε τó Θεό που μάς έφερε αύτή την ήμέρα».

Έμεις άραγε τί θα μπορούσαμε να προσθέσουμε;...

Τó «Άξιόν Έστιν» στη Κύπρο

«...Ναι Παναγία Παρθένε. Σπόγγισε τα δάκρυα τών άγωνιών και τών πόνων μας με τó βάλαμο τής θείας άγάπης Σου. Παρηγόρησε όσους θλίβονται, πρόσφερε άνακούφιση σ' όσους πονούν. Στήριξε όσους κλονίζονται. Ένδυνάμωσε τις έλπίδες μέσα στις άδύνατες καρδιές. Κράτηέ μας σταθερούς στην πίστη. Έμπνευσε θάρρος στις ψυχές τού λαού μας.

»Ναι Πανάχραντε Δέσποινα. Δέξου τις παρακλήσεις μας και γίνου προστάτις και βοηθός στον άγώνα, που διεξάγουμε για άπελευθέρωση τής σκλαβωμένης γής μας και για άποκατάσταση τών δικαιωμάτων τού λαού μας. Θυμήσου, Παναγία μου, τις συλημένες και βεβηλωμένες

άπό τόν εισβολέα έκκλησίες μας. Θυμήσου τή Γλυκιώτισσα στην Κερύνεια, τή Χαρδακιώτισσα στην Κυθρέα, την Κανακαρία στη Λυθράγκωμη, την έκκλησία Σου στη Λύση και τόσες άλλες έκκλησίες που ή εύλάβεια τού λαού μας άφιέρωσε στο όνομά Σου και στη χάρη Σου, και που τώρα μένουν άλειτούργητες, βωβές, συλημένες, χωρίς ύμνους και θυμιάματα, χωρίς μύστες και μυσταγωγούς».

Προσευχή πόνου, αγωνίας, όδύνης τού Μακαριωτάτου Άρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσοστόμου μπροστά στην εικόνα τής Παναγίας «Άξιόν Έστιν» που μεταφέρθηκε στα τέλη Όκτωβρίου 1994 από τó Άγιον Όρος στο πολύπαθο νησί μας.

Άς ενώσουμε και μείς τις προσευχές μας με αυτές τού Μακαριωτάτου, ίκετεύοντας την Παναγία μας για τó βασανισμένο νησί μας: «Διάσωσον από κινδύνων τούς δούλους σου, Θεοτόκε, ότι πάντες μετά Θεόν εις Σε καταφεύγομεν, ως άρρηκτον τείχος και προστασίαν».

«Κύπρια Μηναία»

Ή Ή. Άρχιεπισκοπή Κύπρου έχει άρχισε την έκδοση Άκολουθιών Άγίων οί όποίες δέν περιλαμβάνονται εις τα έν χρήσει Μηναία και χρησιμοποιούνται στην Κύπρο για τούς πάρα πολλούς τοπικούς Άγίους. Προγραμματίζεται όπως έκδοθούν δέκα τόμοι. Έξ άλλου, πρόθεσις τής Ή. Άρχιεπισκοπής είναι να έκδόσει και τις Άκολουθίες που χρησιμοποιήθηκαν άλλοτε στην Κύπρο χάριν τής Ιστορίας και τής Ύμνολογίας και τής Κυπριακής Λογοτεχνίας. Επίσης προγραμματίζεται ή συγκέντρωση τών Συναξαρίων τών Κυπριακών Άκολουθιών υπό τόν τίτλον «Κύπρια Συναξάρια».

Εύρωπαϊκό βραβείο σε Μοναστήρι

Στό μοναστήρι τής Άγίας Ειρήνης Ρεθύμνου Κρήτης άπονεμήθηκε τó δίπλωμα Europa Nostra για την έπιμελή άναστήλωση ένός έρειπωμένου μοναστηρίου, συμπεριλαμβανομένου τού προαυλίου και τών κήπων. Ένα από τα παλαιότερα μοναστήρια τής Κρήτης, ή Άγία Ειρήνη, κτίστηκε σ' ένα λατομείο, γύρω στο 1.500 μ.Χ., παρόλο που ένδειξεις μαρτυρούν ότι στην περιοχή υπήρχαν μοναστικές δραστηριότητες και πριν από την περίοδο αύτή. Ή καταστροφή τού μοναστηριού ήλθε τó 1860 από σεισμό ή φωτιά και ή μονή παρέμεινε άκατοίκητη έως τó 1969, όποτε τρεις μοναχές ζήτησαν την άδεια από την Έφορεία Άρχαιοτήτων να ανακαινισθεί τó μοναστήρι. Ζήτησαν χρηματοδότηση από την Εύρωπαϊκή Ένωση και από άλλους οργανισμούς. Τó συνολικό κόστος τής ανακαίνισης έφθασε τα 100 έκατομμύρια. Σήμερα στο μοναστήρι διαμένουν έπτά καλόγριες.

Τá βραβεία Europa Nostra καθιερώθηκαν τó 1978 με σκοπό την αναγνώριση έργων για την διακεκριμένη συνεισφορά τους στη διάσωση και διατήρηση τής Εύρωπαϊκής φυσικής και άρχιτεκτονικής κληρονομιάς.

Άρχιμ. Μ. Φ.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΙΝΤΣΟΝ ΚΟΡΕΑΣ

Του πανοσ. αρχιμ. κ. ΓΕΡΓΙΟΥ ΣΤΕΦΑ

Από τόν περιοδικό Τύπο πληροφορούμαστε κατά διαστήματα για τις δραστηριότητες τού Ιεραποστολικού έργου, πού επιτελείται στην Κορέα, την ὁμορφη Χώρα τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς. Ἐνα ἔργο πού «πορεύεται» καί δέν ἔχει τελματωθεῖ, εἶναι ἐπόμενο νά παρουσιάζει συχνά νέες πτυχές, καινούργια ἐνδιαφέροντα στοιχεία καί γεγονότα, ἀκόμη καί ιστορικῆς σημασίας.

Στήν Κορέα, ὅπως εἶναι γνωστό σέ ὄσους παρακολουθοῦν τίς δραστηριότητες τῆς Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, ἡ ψυχῆ τού ἐπιτελούμενου ἔργου εἶναι ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ζήλων κ. Σωτήριος. Κατά τήν εἰκοσαετή ιεραποστολική του διακονία στή Χώρα αὐτή —παράλληλα καί σέ ἄλλες γειτονικές Χώρες— συστηματοποίησε τίς δραστηριότητες. Ἐργάστηκε καί συνεχίζει τὸ ἔργο του μεθοδικά, ἀφοῦ λαβαίνει τίς σχετικές ἐγκρίσεις καί εὐλογίες τού Ποιμενάρχου Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νέας Ζηλανδίας καί Ἐξάρχου Κορέας κ. Διονυσίου.

Δραστηριότητες ἔχουν ἀναπτυχθεῖ σέ ἀρκετές ἄλλες πόλεις ἐκτός ἀπό τήν πρωτεύουσα. Στή Σεούλ εἶναι τὸ Ἱεραποστολικὸ Κέντρο καί τὸ ὁμητήριο γιά κάθε προσπάθεια καί ἀποστολή, πού γίνεται σέ ὅποιοδήποτε σημεῖο τῆς Χώρας. Μᾶς εἶναι γνωστὲς οἱ πόλεις Πουσάν, Τσόν-Τζού, Παλανγκ-λί, ἡ περιοχή Καπγιόνγκ καί τὸ Ἰντσόν. Δέν εἶναι βέβαια τελευταῖο χρονικὰ τὸ Ἰντσόν. Εἶναι τὸ τρίτο στή σειρά.

Στή Σεούλ, στίς ἄλλες τρεῖς μεγαλοπόλεις, σὸ ἀκριτικὸ χωριὸ Παλανγκ-λί καί στή γειτονική του περιοχή Καπγιόνγκ, ὅπου βρίσκεται τὸ Ὁρθόδοξο Μοναστήρι, ἔχουν κτισθεῖ Ἱεροὶ Ναοί. Ἐτσι στήν Κορέα σήμερα ὑπάρχουν ἔξι Ὁρθόδοξοι Ἱεροὶ Ναοί, σέ διαφορετικὰ σημεῖα τῆς Χώρας, ὥστε νά ἐξυπηρετοῦνται οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοί, ἀλλὰ καί νά ὑπάρχει κάποια παρουσία καί μαρτυρία τῆς Ὁρθοδοξίας. Τὸ ἄρθρο μας ὁμως δὲ θὰ ἐκταθεῖ σέ ὅλα τὰ σημεῖα τῆς παρουσίας τῆς Ὁρθοδοξίας. Θὰ στραφεῖ μόνο στήν πολυάνθρωπη πόλη τού Ἰντσόν.

1. Ἐνας ἄθλος

Τὸ Ἰντσόν εἶναι μία πόλη μὲ 3.000.000 περίπου κατοίκους. Ἀπέχει περὶ τὰ 35 χιλμ. ἀπὸ τὴ Σεούλ, τῆς ὁποίας εἶναι ἐπίνειο. Ἡ πρώτη αἰσθητὴ παρουσία τῆς Ὁρθοδοξίας στὸ Ἰντσόν σημειώθηκε

τὸ ἔτος 1985. Δημιουργήθηκε τότε στήν πόλη αὐτὴ ἕνας πυρήνας ὀρθοδόξων χριστιανῶν μὲ προβλέψεις νά μεγαλώσει στήν πορεία τού χρόνου. Γιά τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν λατρευτικῶν καί τῶν ἄλλων πνευματικῶν ἐκδηλώσεων τῶν πρώτων αὐτῶν ὀρθοδόξων ἀδελφῶν μας ἔπρεπε νά ὑπάρξει κάποιο σχετικὸ κέντρο.

Σύμφωνα μὲ τίς δυνατότητες τῆς περιόδου ἐκείνης μπόρεσε τότε νά ἀποκτηθεῖ ἕνα οἰκόπεδο. Ἀνοικοδομήθηκε ἕνα ισόγειο κτίσμα καί δημιουργήθηκε ἕνα πρόχειρο παρεκκλήσιο στὸ ὄνομα τού Ἁγίου Παύλου. Ἀπὸ τότε ἦταν στὸ πρόγραμμα νά ἀνεγερθεῖ ἀργότερα Ἱερὸς Ναός, μὲ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα γιά τὴ λειτουργικότητά του. Ἡ εὐθύνη τῶν ἱερατικῶν καθηκόντων ἀνατέθηκε στὸν Κορεάτη Ἱερέα π. Δανιὴλ Νά, ὁ ὁποῖος σπούδασε Θεολογία στήν Ἀμερική, στήν Ὁρθόδοξο Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Βοστώνης.

Οἱ ἀλλεπάλληλες καί συνεχῶς αὐξανόμενες ἀνάγκες τού ἔργου τῆς ιεραποστολῆς στήν Κορέα καί οἱ οικονομικὲς δυσκολίες δέν ἐπέτρεψαν νά ἀνοικοδομηθεῖ ἐνωρίτερα Ἱερὸς Ναός στὸ Ἰντσόν. Οἱ περιστάσεις καί τὰ παρουσιαζόμενα σχετικὰ στοιχεία ἔδιναν τὸ προβάδισμα σέ ἄλλες περιοχές. Μποροῦμε νά παραδεχθοῦμε ὅτι στήν Κορέα κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια πραγματοποιήθηκε ἀρκετὲς φορὲς τὸ γνωστὸ γραφικὸ «ἄλλαι αἰ βουλαὶ τῶν ἀνθρώπων καί ἄλλα κελεύει Κύριος».

Ἐτσι φθάσαμε στὸν Μάρτιο τού 1993, ὅποτε ἀποφασίστηκε ἀπὸ τὰ ἀρμόδια Συμβούλια καί πρόσωπα νά γίνει ξεκίνημα γιά τὴν ἀνοικοδόμηση τού Ἱεροῦ Ναοῦ στὸ Ἰντσόν. Ἡ ἡμέρα τῆς χειροτονίας σὲ Ἐπίσκοπο τού Ἱεραποστόλου Ἀρχιμ. π. Σωτηρίου Τράμπα κρίθηκε ὡς ἡ καταλληλότερη γιά τὴ θεμελίωση τού Ναοῦ. Τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἐκτός τού οἰκείου Ἱεράρχου παρευρίσκονταν καί ἄλλοι πέντε Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς, πού εἶχαν ἔλθει στήν Κορέα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα γιά τὴ χειροτονία.

Τὴν Κυριακὴ τὸ ἀπόγευμα 21 Μαρτίου 1993 ἡ χαρὰ ὄλων ἦταν ἀπερίγραπτη. Κανένας ὁμως δέν μποροῦσε νά φανταστεῖ ὅτι ὁ Ἱερὸς Ναός θὰ κτιζόταν καί θὰ τελείωνε σὲ διάστημα ἑνὸς περίπου χρόνου. Καί ὁμως ἔγινε! Οἱ εὐλαβεῖς ὀρθόδοξοι ἀδελφοί μας, μὲ τὴν εὐλογία βέβαια τού Ποιμενάρχου τους, ἔχουν ἤδη ἀρκετοὺς μῆνες πού λειτουργοῦνται στὸ νεόδμητο Ἱερὸ Ναὸ τους! Τὸ γεγονός φαίνεται ἀπίστευτο καί ὁμως εἶναι ἀληθινὸ.

Ἡ πρόκληση τῆς Ὁρθοδοξίας

Τοῦ κ. Μιχ. Γ. Τρίτου, Δρος Θεολογίας

Μέσα σ' ἓνα κλίμα δικαιολογημένου πανηγυρισμοῦ γιορτάζουμε στὶς 12 Μαρτίου τὴν Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, πὺ εἶναι ἡ γιορτὴ τῆς Μιάς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, δηλαδὴ ὁ θρίαμβος τῆς Ἀλήθειας. Μὲ ἀφορμὴ τὸ μεγάλο αὐτὸ γεγονός θὰ ἐξετάσουμε τί εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία, ποιά τὰ χαρακτηριστικά της γνωρίσματα καὶ ποιά ἡ μαρτυρία της στὸ σύγχρονο κόσμο.

Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ἡ γνήσια προέκταση τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ὁ πνευματικὸς χώρος, «ὅπου διδάσκεται ὀρθὰ τὸ περιεχόμενο τῆς θείας ἐξ ἀποκαλύψεως ἀλήθειας, βιώνεται τὸ διαρκὲς παρὸν τῆς σωτηρίας καὶ συντελεῖται ἡ μεταμόρφωση τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου».

Περιεχόμενο τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι ὁ παρατεινόμενος

μενος στοὺς αἰῶνες Χριστός, ὅπως τὸν κήρυξαν οἱ Ἀπόστολοι, ὅπως τὸν δίδαξαν οἱ Πατέρες, ὅπως τὸν δογματίσαν οἱ Οἰκουμενικὲς Σύνοδοι.

Σὲ ὅλο τὸ διάστημα τῆς δισχιλιόχρονης ἱστορικῆς της πορείας ἡ Ὁρθοδοξία ἀντιμετώπισε κάθε εἶδους δυσχέρειες. Διήλθε διὰ «πυρὸς καὶ σιδήρου», ὑπέστη ἐπιθέσεις καὶ δέχθηκε διώξεις. Καὶ γιὰ νὰ μιλήσουμε μὲ τὸ στόμα τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου «κλυδωνίζεται, ἀλλ' οὐ καταποντίζεται, χειμάζεται, ἀλλὰ ναυάγιον οὐχ ὑπομένει· παλαίει ἀλλ' οὐχ ἠττάται· πικτεύει, ἀλλ' οὐ νικάται». Ζεῖ καὶ νικᾷ διαρκῶς ἡ Ὁρθοδοξία, διότι ἔχει θεμελιωθεῖ πάνω στὴν πέτρα, «ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός» (Α' Κορ. α' 5).

Ἡ Ὁρθοδοξία καθοδήγησε τὴν πνευματικὴ ζωὴ τῆς ἀνθρωπότητας, ἐπέδρασε στὴ διαμόρφωση τοῦ δι-

Γιὰ τὴν Κορέα — καὶ μάλιστα γιὰ τὸ Ἴντσὸν — εἶναι ἓνας πραγματικὸς ἄθλος!

2. Ἡ τελετὴ τῶν Ἐγκαινίων

Τὰ Ἐγκαίνια τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ ὁρίστηκαν γιὰ τὴν Κυριακὴ 21 Αὐγούστου 1994. Ἐν τῷ μεταξὺ καταβλήθηκαν προσπάθειες, ὥστε νὰ ἐτοιμαστῆ καὶ νὰ ἐξοπλιστεῖ ὁ Ναὸς ὅσο ἦταν δυνατό. Ἐτοιμάστηκαν τὸ τέμπλο καὶ ὁ δεσποτικὸς θρόνος. Γιὰ τὴν περίοδο μέχρι τὴν ἡμέρα τῶν Ἐγκαινίων προγραμματίστηκε ἡ ἀγιογράφισι τῶν τριῶν κογχῶν τοῦ Ἱεροῦ Βήματος (τῆς κεντρικῆς καὶ τῶν δύο παράπλευρών της).

Τὸ ἔργο τῆς ἀγιογραφίσεως ἀνέλαβαν δύο δεσποινίδες ἀγιογράφοι. Ἡ Ἑλληνίδα Ὀλυμπιάδα Κελαϊδὴ καὶ ἡ Κορεάτισσα Σοφία Τσό. Ἡ δευτέρη μετὰ στὶς σπουδὲς της στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν (ὅπου ἀρίστευσε) σπούδασε τὴν ἀγιογραφία στὴ Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Πολυτεχνείου Ἀθηνῶν.

Τὰ Ἐγκαίνια τελέστηκαν ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη κ. Διονύσιο μὲ τὴ συμπαράσταση τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ζήλων κ. Σωτηρίου. Συμμετείχαν καὶ συλλειτουργήσαν δύο Ἀρχιμανδρίται καὶ δύο Κορεάτες Πρωτοπρεσβύτεροι. Ἦσαν οἱ Πανοσιολογ. π. Γεώργιος Στέφας, Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σταγῶν καὶ Μετεώρων καὶ π. Δημήτριος Κουσιέλ, Διευθυντῆς τοῦ Ἱεραποστολικοῦ Κέντρου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς καὶ οἱ π.

Δανιὴλ Νά, Ἐφημέριος τοῦ Ἴντσὸν καὶ π. Νικόλαος Ὑίμ.

Καθαγιάστηκε πρῶτα ἡ κεντρικὴ Ἀγία Τράπεζα, ἡ ὁποία καθιερώθηκε στὸ ὄνομα τοῦ Μεγάλου Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου. Ἐπειτα οἱ ἄλλες δύο στὰ παράπλευρά της, στὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Δημητρίου (ἀριστερὰ) καὶ τοῦ Ἁγίου Νικολάου (δεξιὰ). Τὸ πρόχειρο παλαιὸ παρεκκλήσι καταργήθηκε. Κρίθηκε ὁμως ἀπαραίτητο νὰ δημιουργηθεῖ ἓνα παρόμοιο γιὰ ἐξυπηρητήσεις κατὰ τὴ δύσκολη χειμερινὴ περίοδο καὶ τὶς καθημερινὲς λατρευτικὲς ἐκδηλώσεις. Τοῦτο ἔγινε στὸ χώρο κάτω ἀπὸ τὸν Ἱερὸ Ναό. Ἡ Ἀγία Τράπεζα τοῦ καθιερώθηκε πρὸς τιμὴν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου.

Τὸ γεγονός ἦταν ἐπόμενο νὰ προσελκύσει ἓνα πλῆθος πιστῶν. Προσηλθάν οἱ εὐλαβεῖς ὀρθόδοξοι τοῦ Ἴντσὸν καὶ ἀρκετοὶ ἄλλοι ἐκπρόσωποι τῶν τεσσάρων ἄλλων Ὁρθοδόξων Κοινοτήτων τῆς Κορέας (Σεούλ, Πουσάν, Παλανγκ-λι καὶ Τσόν-Τζού). Τὸν Ἑλληνα Πρέσβυ, πὺ ἀπουσίαζε ἐκτὸς Κορέας, ἐκπροσώπησε ὁ Πρόξενος κ. Δημ. Ξενιτέλλης μὲ τὴν ἀκολουθία του. Παραυρέθησαν κι ἓνα γκρουπ Ἑλλήνων παλαιμάχων πολεμιστῶν τῆς Κορέας, οἱ ὁποῖοι συνδύασαν τὸ ταξίδι τους μὲ τὴν τελετὴ τῶν Ἐγκαινίων, καὶ ἄλλοι Ἕλληνες.

Ἡ τελετὴ τῶν Ἐγκαινίων ἔγινε μὲ ὅλη τὴ βυζαντινὴ μεγαλοπρέπεια καὶ σύμφωνα μὲ ὅσα ὀρίζει τὸ ἐκκλησιαστικὸ Τυπικόν. Ἐψαλε δὲ ὠραιότατα ἡ μαθητικὴ χορωδία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

(Συνεχίζεται)

καίου, στους κοινωνικούς θεσμούς και στο φιλοσοφικό στοχασμό. Η έννοια των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ή αξία του ανθρωπίνου προσώπου, ή ισότητα των δύο φύλων, το αγαθό της ελευθερίας, οι αγώνες για την παγκόσμια ειρήνη, την καταπολέμηση των φυλετικών διακρίσεων και την κοινωνική δικαιοσύνη αποτελούν πολύτιμα δώρα της Ορθοδοξίας στην ανθρωπότητα. Γενικά η Ορθοδοξία υπηρέτησε με συνέπεια το μεγαλείο του ανθρωπίνου προσώπου σε όλη την απολυτότητα και καθολικότητα με τις οποίες αυτό συνδέθηκε στη χριστιανική ανθρωπολογία. «Ο άνθρωπος, ως κορυφή και συγκεφαλαίωση της θείας δημιουργίας, υπήρξε γι' αυτήν το καθ' όλου περιεχόμενο της αποστολής της στον κόσμο και στην ιστορία της σωτηρίας».

Παρόλο που ο χαρακτήρας της Ορθοδοξίας είναι οικουμενικός και οικουμενική είναι και η αποστολή της, κανένας δεν μπορεί να άμφισβητήσει την ιδιαίτερη σχέση της με τον ελληνισμό και τα ελληνικά χαρακτηριστικά της. Η Ορθοδοξία συνδέθηκε με τον ελληνισμό με ένα σύνδεσμο αγάπης αίματηρης, θυσίας και θριάμβου. Η Ορθοδοξία μπορεί να μην είναι υπόθεση μόνο της Ελλάδος. Η Ελλάδα όμως είναι υπόθεση της Ορθοδοξίας.

Δεν γνωρίζουμε τί μορφή θα είχε η Ορθόδοξη Εκκλησία χωρίς την ελληνική κληρονομιά. Γνωρίζουμε όμως ότι χωρίς την Ορθόδοξη Εκκλησία, Ελλάδα δεν θα υπήρχε σήμερα. Ο εθνικός μας ιστορικός Κων/νος Παπαροηγόπουλος γράφει: «Το Έλληνικόν Έθνος δεν διεσώθη, τουλάχιστον δεν διέσωσε την ιστορικήν του άξίαν, ειμή δια της μετά του Χριστιανισμού συμμαχίας».

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια ιδιαίτερη εκτίμηση για την Ορθοδοξία και μια αξιοσημείωτη στροφή προς αυτήν. Διαπρεπείς έτεροδόξοι θεολόγοι εκφράζονται με θαυμασμό για το μεγαλείο και την πνευματικότητα της λατρείας της, την εκφραστικότητα της τέχνης της, το θριαμβευτικό αναστάσιμο χαρακτήρα της, τη νηπτικότητα του μοναστικού της ιδεώδους, το δημοκρατικό συνοδικό σύστημα διοικήσεώς της.

Ιδιαίτερα εξαιρούνται η λατρεία της Ορθοδοξίας και ο μοναχικός της βίος. Ο διαπρεπής προτεστάντης καθηγητής Friedrich Heiler όμολόγησε ότι στη λατρεία της Ορθοδοξίας διασώζεται η πρωτοχριστιανική και παλαιά χριστιανική πράξη. Μέσα στον άγιασμένο χώρο της το μυστικό στοιχείο κατέχει πρωταρχική θέση και αποτελεί την πνευματική ατμόσφαιρα, όπου «τά άνω τοίς κάτω συνορτάζει και τά κάτω τοίς άνω συνομιλεί», αλλά και «τά ούράνια συναγάλλεται τη γη... τά επίγεια συγχορεύει ούρανοίς», όπως

χαρακτηριστικά αναφέρεται στον Ακάθιστο Ύμνο.

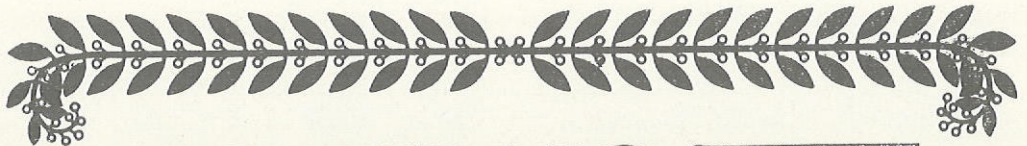
Ο Ορθόδοξος Μοναχισμός αποτελεί σήμερα μια ζωντανή παρουσία της Ορθοδοξίας στο σύγχρονο κόσμο, αφού αποτελεί την πιο δυνατή έκφραση της Ορθοδοξίας. Με το Μοναχισμό ή Ορθοδοξία εκφράζει έντονοτερα την αγιότητά της. Ο Μοναχισμός σε όλο το διάστημα της ιστορικής του παρουσίας στήριξε το δόγμα, βεβαίωσε την παράδοση, υποστήριξε την αλήθεια της Αποκαλύψεως και σφράγισε την ορθόδοξη πίστη με τη μαρτυρία και το μαρτύριο.

Η Ορθοδοξία ανταποκρίθηκε σε κάθε πρόσκληση και πρόκληση της Ιστορίας. Ιδιαίτερα σήμερα, καθώς μπήκαμε στο νέο ευρωπαϊκό status και αναγκαστικά θα όδηγηθούμε σε ένα πολιτιστικό και πνευματικό συγκρητισμό των λαών της Ευρώπης, η Ορθοδοξία έχει πολλά να προσφέρει όχι μόνο στη διατήρηση της φυσιογνωμίας του έθνικού και πνευματικού μας βίου, αλλά κυρίως ως ζύμη στις αναζητήσεις της Δύσεως. Άλλωστε η Ορθόδοξη Εκκλησία υπήρξε από την αρχή σημαντικός παράγοντας στη διαμόρφωση της πνευματικής ταυτότητας της Ευρώπης και του ευρωπαϊκού πολιτισμού.

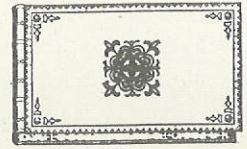
Η Ορθοδοξία καλείται να δώσει τη μαρτυρία της στο σύγχρονο κόσμο, στα πλαίσια της πιστότητας προς το ιστορικό της παρελθόν. Κυρίως όμως ως οικουμενική, η Ορθοδοξία όφείλει να στρέφεται προς τους χριστιανούς που βρίσκονται έξω από τους κόλπους της σε πνεύμα αδελφικής αγάπης και κατανόησης. Όπως γράφει χαρακτηριστικά ο Άγιος Γρηγόριος ό Θεολόγος «ού γάρ νικήσαι ζητούμεν, αλλά προσλαβείν αδελφούς, ών τώ χωρισμώ σπαρασσόμεθα» (PG 36,440 B).

Πρωταρχικό καθήκον της Ορθοδοξίας είναι να προβάλλει στο διάλογο την αλήθεια που κατέχει. Όπως παρατηρεί ό Μητροπολίτης Μύρων Χρυσόστομος, «Ορθοδοξία ή όποια θα άρνηθεί την διαδικασία αυτή σημαίνει ότι προδίδει την θεία της αποστολή και την ιστορική της ευθύνη στο δρόμο της προσεγγίσεως των χριστιανικών Εκκλησιών και στην όφειλική της προς ένωση, που αποτελεί την τελευταία και όριστική επιθυμία του Σωτήρος Χριστού».

Η Ορθοδοξία, που είναι το χριστιανικό μέτρο, δεν αποτελεί μια παρελθοντολογική έννοια, αλλά είναι ή δυναμική μεταμόρφωση του εκάστοτε παρόντος. Έχοντας δικά της δοκιμασμένα κριτήρια ήθικης και βιοθεωρίας καλεί τον άνθρωπο της κάθε εποχής να την ακολουθήσει για να του προσφέρει πληρότητα και ποιότητα ζωής, σωστό κοσμοθεωριακό προσανατολισμό και πραγματική λύτρωση από την άνεσιότητα του παρόντος, τον πόνο και το θάνατο.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Ἰωάννη Δ. Δρούλια
**ΑΝΘΡΩΠΟΣ, ΣΥΝΑΝΘΡΩΠΟΣ
ΚΑΙ Ο ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΣ**

Μᾶς ἐντυπωσιάζει κάθε φορά ὁ σ. με τὶς μελέτες, τὰ πονήματα καὶ τὶς φιλολογικὲς - θεολογικὲς ἐρευνές του. Γιὰ τὸ λόγο, ὅτι καὶ τὸ μικρότερο κείμενό του συνοδεύεται πάντοτε ἀπὸ ἐκτεταμένη βιβλιογραφία, παραπομπές καὶ σημειώσεις πού κατοχυρώνουν τὰ θέματά του.

Ἄκριβῶς ὅπως συμβαίνει καὶ με τὶς μελέτες του: α. Ἄνθρωπος, συνάνθρωπος καὶ ὁ Θεάνθρωπος, καὶ β. Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, ἕνας διδάχος τοῦ Γένους, πρόδρομος τῆς ἐλληνικῆς Παλιγγενεσίας.

Πρόκειται γιὰ ἀνάπτυξη παλαιότερων ὁμιλιῶν του με πλούσια στοιχεῖα βιβλιογραφίας πού εἶναι ἀναγκαῖο ἀπόκτημα γιὰ καθένα μελετητὴ αὐτῶν τῶν θεμάτων.

Φ. Α. Δημητρακόπουλου - Γ. Α. Χριστοδοῦλου
«ΦΥΛΛΑ ΕΣΚΟΡΠΙΣΜΕΝΑ»

Εἶναι ἀληθινὴ εὐλογία τοῦ Θεοῦ ὅτι ὀλοένα πληθαίνουν οἱ ἄνθρωποι πού ἀσχολοῦνται με τὴν ἔρευνα καὶ μελέτη τῆς χειρογραφικῆς καὶ ἐντυπῆς παράδοσης τοῦ Παπαδιαμαντιῆ.

Πάρα πολλοὶ ἐπιστήμονες, φιλόλογοι, λογοτέχνες καὶ ἄλλοι ἐραστὲς τοῦ Παπαδιαμαντικοῦ ἔργου, ἐπισημαίνουν νέα στοιχεῖα καὶ τὰ φέρνουν στὸ φῶς τῆς δημοσιότητας, θεμελιώνοντας ὅλο καὶ περισσότερο, τὸ βάθος καὶ τὸ πλάτος τῆς ἀξίας τοῦ «ἀγίου τῶν ἐλληνικῶν Γραμμάτων».

Μιά τέτοια προσφορά, πολυσήμαντης φιλολογικῆς καὶ πνευματικῆς ἀξίας, εἶναι καὶ τὸ βιβλίον «Φύλλα ἐσκορπισμένα», ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις «Καστανιώτη». Περιέχει γνωστὰ καὶ ἄγνωστα Παπαδιαμαντικά αὐτογραφα, τὰ ὁποῖα σχολιάζονται διεξοδικὰ σὲ βάθος με μέθοδο καὶ ἐπιμονὴ ἀπὸ πραγματικὰ ταλαντούχους φιλολόγους εἰδικούς, ὅπως ὁ ἐπ. καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Φ. Α. Δημητρακόπουλος καὶ ἡ κ. Γ. Α. Χριστοδοῦλου.

Πρόκειται γιὰ μιὰ κριτικὴ ἔκδοση πού καλύπτει ἕνα ἐπιστημονικὸ κενό. Συνάμα, ὅμως, θεραπεύει καὶ ἀνάγκες ἀναγνωστικῆς τοῦ εὐρύτερου κοινοῦ — καὶ ἐδῶ βρίσκεται ἡ πρόσθετη ἀξία τοῦ βιβλίου — τὸ ὁποῖο μπορεῖ νὰ ἀπολαύσει ἄγνωστα καὶ ἐξίσου θαυμάσια κείμενα τοῦ Σκιαθιτῆ διηγηματογράφου.

Ὁ τίτλος «Φύλλα ἐσκορπισμένα» προέρχεται ἀπὸ

τὸ προοίμιο τοῦ μυθιστορήματος «Οἱ ἔμποροι τῶν Ἐθνῶν».

Σπυρίδωνος Δ. Περιστέρη
**ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ
ΗΠΕΙΡΟΥ ΚΑΙ ΜΩΡΗΑ**

Μιά ἀκόμα ἐθνικὴ καὶ πνευματικὴ προσφορά τοῦ πρωτοψάλτη κ. Σ. Περιστέρη, ἐκτὸς τῆς ψαλτικῆς: τὸ ἀνθολόγιο δημοτικῶν τραγουδιῶν τῆς πατρίδας μας.

Μιά ἀκόμα ὁμολογία τῆς ἀδιαφορίας ἐπίσημων, κρατικῶν Ὄργανισμῶν, καὶ τοῦ θριάμβου τῆς ιδιωτικῆς προσπάθειας. Πού βεβαιώνει πῶς ὅ,τι σημαντικὸ κατορθώνεται σ' αὐτὸ τὸν τόπο, ὀφείλεται κυρίως στὴν πρωτοβουλία ἰδιωτῶν.

Καὶ ὁ μουσικὸς, λαϊκὸς θησαυρὸς, πού περικλείεται στὸ βιβλίον τῶν ἐκδόσεων «Τέρτιος» εἶναι μόχθος καὶ ἀγρύπνια ἐνὸς ἀκάματου ἐργάτη τῆς σκέψης, τῆς γενναιοφροσύνης καὶ τῆς ἐπιμονῆς τοῦ κ. Σπ. Περιστέρη.

Πρόκειται γιὰ μουσικὸ ὑλικὸ συγκεντρωμένο σὲ 140 σελίδες, πού ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀθάνατα καὶ ὀλόδροσα δημοτικὰ τραγούδια, πού παρὰ τοὺς ραγδαίους μετασχηματισμοὺς τῶν καιρῶν μας, συγκινοῦν βαθύτατα τὴν ἐλληνικὴ ψυχὴ, δημιουργώντας αἰσθήματα λεβεντιάς, ἐνθουσιασμοῦ καὶ περηφάνειας.

Δεκαετίες μοχθεῖ πάνω σ' αὐτὸ τὸ ἐθνικὸ θέμα ὁ κ. Σπ. Περιστέρη, συλλέγοντας καὶ ταξινομώντας τὰ τραγούδια του ἀπὸ κάθε σημεῖο τῆς εὐλογημένης Ρωμηοσύνης. Πού ἕνα μικρὸ μέρος μόνο (66 δημοτικὰ τραγούδια ἱστορικά, κλέφτικα, χορευτικὰ καὶ διάφορα μοιρολόγια) περιλαμβάνονται σ' αὐτό, τὸ νέο βιβλίον του.

Ἀπὸ τὸ 1928, γράφει ὁ κ. Περιστέρη, ἦταν ἔτοιμος νὰ συνεχίσει τὸ δημιουργικὸ ἔργο τοῦ πατέρα του Δημ. Περιστέρη. Κι ἀκόμα ὄνειρεύεται, ὅπως γράφει στὸν πρόλογο τοῦ βιβλίου, νὰ πραγματοποιήσει τὴ συγκέντρωση ὅλου τοῦ μουσικοῦ λαογραφικοῦ ὑλικοῦ πού ὑπάρχει στὴν Ἀκαδημία, ὥστε νὰ περισωθεῖ τὸ πολύτιμο ἀρχεῖο τῆς, πού ὡς πυρῆνας εἶναι ὁ ἄοκνος κόπος τοῦ πατέρα του.

Τέτοια ἔργα προσωπικῆς κατάκτησης ἀποτελοῦν ἐθνικὲς καταθέσεις, πού εὐχόμεστε ὀλοψυχα νὰ τὶς συνεχίσει ὁ κ. Περιστέρη, διασώζοντας τὴν ἐλληνικὴ καὶ ὀρθόδοξη συνείδηση καὶ ταυτότητά μας.

Φς

Η ΙΓ' ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΦΩΤΙΖΟΜΕΝΟΥΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ*

Τού κ. Νικ. Κ. Δρατσέλλα, Θεολόγου

Ὁ ἅγιος ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν αὐτῶν εἰς τὸ νὰ μὴ ἀρνηθοῦν τὸν Ἐσταυρωμένον ἐν καιρῷ διωγμοῦ. Δὲν θὰ πρέπει οὗτοι νὰ καυχῶνται διὰ τὸν Σταυρὸν μόνον εἰς περίοδον εἰρήνης, ἀλλὰ θὰ πρέπει νὰ ἔχουν τὴν αὐτὴν πίστιν ἀκόμη καὶ εἰς περίοδον διωγμοῦ. Δὲν θὰ πρέπει νὰ εἶναι φίλοι μὲν τοῦ Ἰησοῦ εἰς τοὺς χρόνους τῆς εἰρήνης, ἐχθροὶ δὲ Αὐτοῦ ἐν ὥρᾳ πολέμου κατὰ τοῦ Κυρίου ὑπὸ διαφόρων διωκτῶν.

Κατόπιν ὁ λόγος τοῦ ἁγίου πατρὸς προσλαμβάνει δογματικοθητικὸν χαρακτήρα. Τονίζει ὅτι οἱ κατηχούμενοι, ὅταν βαπτισθοῦν, θὰ λάβουν (διὰ τοῦ ἱεροῦ Μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος) τὴν ἄφεσιν τῶν ἀμαρτημάτων αὐτῶν, τόσον τοῦ προπατορικοῦ ἀμαρτήματος, ὅσον καὶ τῶν προσωπικῶν τῶν τοιοῦτων. Θὰ λάβουν ὡσαύτως τὰ χαρίσματα τῆς πνευματικῆς δωρεᾶς τοῦ Οὐρανίου Βασιλέως διὰ τοῦ Μυστηρίου τοῦ Χρίσματος. Συνεπῶς ἐν καιρῷ διωγμοῦ κατὰ τῶν χριστιανῶν θὰ πρέπει οὗτοι νὰ ἀγωνισθοῦν γενναίως ὑπὲρ τοῦ Οὐρανίου Βασιλέως αὐτῶν. Ὁ ἀναμάρτητος Ἰησοῦς ἐσταυρώθη καὶ ἀπέθανε χάριν ἡμῶν καὶ κατὰ συνέπειαν ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ σταυρωθῶμεν χάριν Ἐκείνου, ὁ Ὅποιος ἐσταυρώθη δι' ἡμᾶς. Δὲν ἀποδίδομεν χάριν εἰς τὸν Θεάνθρωπον σταυρούμενοι ὑπὲρ Αὐτοῦ. Ὀφείλομεν εἰς Αὐτὸν τὴν θυσίαν τοῦ ἑαυτοῦ μας. Ἀποδίδομεν εἰς Ἐκείνον ὅ,τι ἐλάβομεν ἐξ Αὐτοῦ ἐνωρίτερον. Ὅταν σταυρωνώμεθα (δηλαδὴ ὑποφέρωμεν οἰονδήποτε πάθος) διὰ τὸν Ἰησοῦν, εἶναι ὡς νὰ ἀποδίδωμεν τὴν ὀφειλὴν διὰ τὴν εὐεργεσίαν, τὴν ὁποίαν Ἐκεῖνος προσέφερεν εἰς ἡμᾶς σταυρωθεὶς χάριν ἡμῶν.

Συμφώνως πρὸς τὴν μαρτυρίαν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου ἡ λέξις Γολγοθᾶς σημαίνει: «κρανίου τόπος»¹⁶⁷. Ὁ ἅγιος πατὴρ ἀναζητεῖ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ὠνόμασαν προφητικῶς τὸν Γολγοθᾶν οὕτω καὶ δίδει ἰδικὴν του ἐρμηνείαν εἰς τὴν ὀνομασίαν αὐτήν. Συμφώνως πρὸς ταύτην ὁ Χριστός, ὁ Ὅποιος εἶναι ἡ ἀληθὴς κεφαλὴ, ὑπέμεινε τὸν σταυρικὸν θάνατον εἰς τὸν λόφον ἐκείνον καὶ διὰ τοῦτο ὠνομάσθη προφητικῶς «κρανίου τόπος». Πρὸς ἐπίρρωσιν τῆς ἐρμηνείας ταύτης ὁ ἅγιος Κύριλλος παραθέτει ὠρισμένα χωρία

τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, τὰ ἐξῆς: «ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου»¹⁶⁸, «καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας»¹⁶⁹, «παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστι»¹⁷⁰ καὶ «ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας»¹⁷¹. Κατὰ συνέπειαν, λέγει ὁ ἅγιος Κύριλλος, εἰς τὸν τόπον τοῦ κρανίου ὑπέστη τὸν θάνατον ἡ κεφαλὴ. Ὁ ἅγιος ἀποδίδει μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν προφητικὴν ταύτην ὀνομασίαν. Καὶ μόνον τὸ ὄνομα «Κρανίου τόπος» ὑπενθυμίζει ὅτι πρέπει νὰ ἀποβλέπωμεν εἰς τὸν Σταυρωθέντα ὄχι ὡς εἰς ἀπλοῦν ἄνθρωπον, ἀλλ' ὡς εἰς Θεόν. Περὶ τοῦ Ἰησοῦ ὡς Ἐξουσιαστοῦ καὶ Κεφαλῆς ἔχει γραφῆ ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας»¹⁷². Ὁ ἅγιος πατὴρ ἐρμηνεύει τὸν Παῦλον λέγων ὅτι ἡ ἐσταυρωμένη κεφαλὴ εἶναι κεφαλὴ πάσης ἐξουσίας, ἔχει δὲ αὐτὴ ὡς ἰδικὴν τῆς κεφαλῆν τὸν Θεὸν Πατέρα. Ὁ ἅγιος Κύριλλος παραθέτει ἐπίσης πρὸς ἐπίρρωσιν τῶν θέσεων αὐτοῦ τὸ Παῦλειον: «παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστι, κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνὴρ, κεφαλὴ δὲ Χριστοῦ ὁ Θεός»¹⁷³.

167. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 163,12, Πρβλ. Ἰω. 19,17. Σχετικῶς πρὸς τὰς διαφόρους ἐρμηνείας τοῦ ὀνόματος «Γολγοθᾶς» τοῦ μεθερμηνευομένου ὡς κρανίου τόπον γράφει ὁ καθηγητὴς Π. Ν. Τρεμπέλας: «Ἐξηνέχθη ἡ γνώμη, καθ' ἣν ὠνομάσθη οὕτω ἀπὸ τῶν κρανίων τῶν καταδίκων, ἅτινα ἔμενον ἐκεῖ ἄταφα. Ἀπίθανον, διότι οἱ Ἰουδαῖοι δὲν θὰ ἠνείχοντο ἄταφα ὄσθα, ἐπὶ πλέον δὲ ἡ ὀνομασία θὰ ἔδει νὰ εἶναι κρανίων τόπος (ρ). Ὑπάρχει καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ Ὁριγένους ἤδη γνωστὴ ἰουδαϊκὴ παράδοσις τῶν πιστῶν, καθ' ἣν «φασὶ τινες ἐκεῖ τὸν Ἀδὰμ τετελευτῆσαι καὶ κείσθαι, καὶ ὀκονομήθη, ἵνα, ὅπου ὁ παλαιὸς Ἀδὰμ ἔπεσεν ὑπὸ τοῦ θανάτου, ἐκεῖ καὶ τὸ τοῦ νέου Ἀδὰμ τρόποιον στή κατὰ τοῦ θανάτου, λέγω δὴ τὸν σταυρὸν» (Ζ) «quia ibi erectus sit medicus, ubi jacebat aegrotus» (Αὐγουστίνου, «ἵνα ἐκεῖ ὑψωθῇ ὁ ἱατρός, ὅπου ἔκειτο ὁ ἀσθενής»). Ἡ τοιαύτη ὁμως μεταγενεστέρα ἀπόκρυφος παράδοσις οὐ δύναται ἔχειν ἱστορικὴν βάσιν (δ). Ὁ λόφος ἐκαλεῖτο οὕτω ἐκ τοῦ σχήματος αὐτοῦ (b). Ἡ τελευταία αὕτη ἐκδοχὴ, εἰ καὶ οὐχὶ βεβαία, εἶναι ἡ πιθανότερα. Πρὸς ταύτην δὲ κλίνει καὶ ὁ Κύριλλος τῶν Ἱεροσολύμων (F). (Π. Ν. Τρεμπέλα, Ὑπόμνημα εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, Ἐκδοσις Ἀδελφότητος Θεολόγων ἡ «Ζωή», Ἀθήναι 1951, σελ. 506, στίχη β').

168. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 163,15, Κολ. 1,15.

169. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 163, 15-16, Κολ. 1,18.

170. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 163, 16-17, Α' Κορ. 11,3.

171. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 163, 17-18, Κολ. 2,10.

172. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 163, 20-21, Κολ. 2,10.

173. Πρβλ. ΒΕΠΕΣ τ. 39, σελ. 163, 22-23, Α' Κορ. 11,3.

* Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 62 τοῦ ὑπ' ἀρ. 3 τεύχους.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Χάρη στην ...άβελτηρία του Δημοσίου

Περιμέναν δέκα ολόκληρα χρόνια. Γυμνάσιο άκουγαν και Γυμνάσιο δεν έβλεπαν. Άγανάκτησαν και ό,τι δεν έκανε τó κράτος, τó έκαναν μόνοι τους. Γονείς, μαθητές και κοινότητα στην Νάουσα τής Πάρου με δικές τους εισφορές και προσωπική εργασία μέσα σέ έναμυισυ χρόνο έχτισαν ένα σύγχρονο σχολικό συγκρότημα, τó όποιο έδω και δύο μήνες λειτουργεί κανονικά. Υπάρχουν βέβαια κάτι μικροπροβλήματα, μικροελλείψεις, τίς όποίες προσπαθούν με δική τους πρωτοβουλία να καλύψουν οί ίδιοι οί μαθητές. Τίς ελεύθερες ώρες παίρνουν αξίνες, φτυάρια, μπογιές, πινέλα, και φτιάχουν ό,τι μπορούν! Μαθητές, γονείς και καθηγητές, λένε: «Άπό τó 1984 χτυπούσαμε τίς πόρτες τών άρμοδιών. Άπευθυνθήκαμε, τελικά, σέ δικούς μας ανθρώπους. Ένας αρχιτέκτονας έκανε δωρεάν τά σχέδια. Μιά πολιτικός μηχανικός τά στατικά. Στó ταμείο ύπήρχαν μόνο 240.000 δραχμές. Άπό τή στιγμή εκείνη άρχισε ένα άγώνας δρόμου, για τήν εξασφάλιση τών απαιτούμένων πόρων. Άκολούθησαν έκδηλώσεις στην περιοχή. Παράλληλα, οικονομικά συνέβαλαν ως και έκκλησίες και μοναστήρια τού νησιού, καθώς και επιχειρηματίες. Σημαντική ήταν ή βοήθεια τού Μητροπολίτη Φλωρίνης Αύγουστίνου και τού Άρχιεπισκόπου Βορείου και Νοτίου Άμερικής Ίακώβου. Και άφου εξασφαλίστηκαν κάποια χρήματα, οί εργασίες προχωρούσαν με γρήγορους ρυθμούς. Υδραυλικοί, ξυλουργοί, ηλεκτρολόγοι τής Νάουσας και τής Πάρου προσέφεραν δωρεάν εργασία».

Και πριν άπό δύο μήνες τó «σχολείο τής Νάουσας» άρχισε να λειτουργεί. Τó κόστος έφτασε τά 55 εκατομμύρια. Και αυτό είναι ένα άλλο σημείο πού θα πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα. Σύμφωνα με τόν αρχικό προϋπολογισμό πού είχε γίνει, τó έργο θα έφθανε τά 135 εκατομμύρια! Βέβαια τó Δημοσίο δεν ανέλαβε τήν εκτέλεσή του και τó έργο ολοκληρώθηκε σέ χρόνο ρεκόρ και με λίγα χρήματα.

Και κάτι άλλο: οί καθηγητές διαβεβαιώνουν: «Άλλαξε ή συμπεριφορά τών παιδιών, τώρα πού ήρθαν στó νέο κτήριο. Προσέχουν τó χώρο. Τόν διατηρούν καθαρό. Φροντίζουν και άποκαθιστούν όποιαδήποτε μικροζημιά».

Τού ταλαιπωρημένου οί ταλαίπωροι...

Παπαγάλοι, κροκόδειλοι, σπάνιες όρχιδέες, έλεφαντόδοντο, γούνες και αίλουροειδή...

Τó εμπόριο τής άγριας φύσης άποτελεί μια πολύ

κερδοφόρα επιχείρηση, αξίας τουλάχιστον 5 δισεκατομμυρίων δολλαρίων έτησίως. Έκατομμύρια ζωντανά είδη μεταφέρονται κάθε χρόνο σέ όλο τόν κόσμο για να εφοδιάσουν τά καταστήματα πού πουλάνε κατοικίδια ζώα ή διακοσμητικά φυτά. Επιπλέον σέ μεγάλες ποσότητες διακινούνται και οί γούνες, τά δέρματα, ή ξυλεία καθώς και τά προϊόντα πού κατασκευάζονται άπό αυτά. Τί σημαίνει όμως για τήν άγρια φύση αυτό τó εμπόριο, ένα μεγάλο μέρος τού όποιου είναι μάλιστα παράνομο;

Η εξαφάνιση κάποιου είδους άποτελεί φυσικό μέρος τής εξέλιξης τής ζωής πάνω στή γή. Όστόσο, στην πρόσφατη ιστορία, υπεύθυνος για τά περισσότερα ζώα και φυτά πού εξαφανίστηκαν ήταν ό ίδιος ό άνθρωπος. Η καταστροφή και υπερεκμετάλλευση τού περιβάλλοντος ήσαν δύο αίτίες. Μιά τρίτη — και έξίσου σημαντική — ήταν άκριβώς τó εμπόριο άγριας πανίδας και χλωρίδας, πού άρχισε να γνωρίζει τεράστια ανάπτυξη, άφότου ή πρόοδος στón τομέα τών μεταφορών έδωσε στούς ανθρώπους τή δυνατότητα να μεταφέρουν σέ όποιοδήποτε μέρος τού πλανήτη ζωντανά ζώα και φυτά, καθώς και τά προϊόντα πού παράγονται άπό αυτά.

—Θά καταστρέψουμε, τελικά, ό,τι έχουμε άφήσει όρθιο στón ταλαιπωρημένο πλανήτη μας, έμεις οί ταλαίπωροι δήμοί του;

—Ό,τι;...

Άν τó καλοσκεφτούμε...

Όδηγοί, προσέξτε! Άν ό καθένας μειώσει τήν ταχύτητα τού αυτοκινήτου του κατά πέντε χιλιόμετρα τήν ώρα, θα σημειωθούν στην Εύρώπη 11.000 θάνατοι και 180.000 άτυχήματα λιγότερα κάθε χρόνο!... Αυτό υποστηρίζει έρευνα τού Συμβουλίου για τήν Άσφάλεια τών Μεταφορών στην Εύρώπη (ETSC), τά άποτελέσματα τής όποίας δόθηκαν στή δημοσιότητα.

Η βρετανίδα Εύρωβουλευτής Άν Μάκιντος (Συντηρητική) πού συμπορεύει στην όργάνωση, δήλωσε ότι άν σέ μια διαδρομή περίπου δέκα χιλιομέτρων, όπου ή κανονική ταχύτητα τών όχημάτων είναι 50 χιλιόμετρα τήν ώρα, μειωθεί ή ταχύτητα κατά πέντε χιλιόμετρα τήν ώρα, ή διαδρομή θα παραταθεί κατά 80 δευτερόλεπτα.

Άντίστοιχα, ένα ταξίδι θα παραταθεί κατά 11 δευτερόλεπτα άν μειωθεί κατά πέντε χιλιόμετρα τήν ώρα ή ταχύτητα ενός όχηματος πού άρχικά είναι 130 χιλιόμετρα τήν ώρα.

—Είναι μικρό τó τίμημα πού καλούμεθα να πληρώσουμε για ένα τόσο μεγάλο όφελος...